

minden... közönséges... el, kompt... reifizetendő

ITOTUK... PTI... Jakab... reskedő... PEST, 91. szám... tcsasarkán

RO-... TOROK... Lipót, PEST, ... 17. sz.

ségi... megék... veresáfonya... sz... kebegyóizt... hnskonzer... stéomohat... LEAI KON-... Felka, Sz... Kerjen ár-... kéteit.

készüléket... elad, cserél... h... neknek egyedül... helye. EX EMIL

TOR... u es linou... stiliusban szo-... lett kapható: autoriparosnáj... dus raktár... -körut 26. sz. ... aota.

der... butorok... le és eladása... 16., szalon-... irodai teljes... Dus raktár... ggönyök, teri-... vas- és réz-... okban. DOR és társa... t Ferencz-tér... Gyár-utca. 14-09.

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 16 korona. Negyedévre 9 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér. Egyre szám helyben és utólag 10 fillér.

Főszerkesztő: Dr. PAP ZOLTÁN

Szerkesztési és kiadóhivatal: EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztési és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 28. TELEFON-SZÁM: Kiadóhivatal 702.

Osztrák parancs.

Irta: Mezel Ernő.

Van-e valami, ami tanulmányunk ki-merithetlenebb, mint az osztrákság viszonya a magyarsághoz? Hisz ez a viszony már négyszáz év óta folytonos, soha meg nem oldott, soha be sem végződő kísérleteknek tárgya. És a kísérletezés örökkön csak a körül forog, hogy az osztrák parancsoljon, a magyar meg engedelmeskedjék. Négy század tanúsítja ennek a parancsolási rögeszmének hiábavalóságát, de aki osztrák államférfiu akar lenni, valami örökletes babonázottságnál fogva, kell, hogy ezzel a veszett problémával vajudjék, akár csak a kör négyszögüsitésével. Sőt azt kell hinnünk, hogy a mióta a 67-es kiegyezés dualisztikus rendjében élünk, a parancsolás öröklött mániája még kiélestedt bennök. Mert a magyar érdekek és az osztrák érdekek ama szoros különválasztása és minden egyes alkuban való szembeállítás, ami a kiegyezési viszonynak lényege, őket egyenest arra sarkalja, hogy minden áron és minden alkalommal az osztrák „Reichshälfte“ uralkodó felsőbb-ségét akarják érvényesíteni. Épp ebből az okból bizonyult maga a dualisztikus kapcsolat törvénye is csak olyas efemer kísérletnek, mely semmivel sem hozott bennünket közelebb a szomszédos barátság és a szövetséges egyetértés áhitott ideáljához.

De a legkülönösebb változatokon át

nyilvánul ez a változhatlan osztrák rögeszme éppen a mi napjainkban, amikor mind a két államban teljesen ellentétes irányzatok vették át a közvélemény vezetését. Tudniillik, hogy minálunk a függetlenségipárt rendelkeznek a parlamenti többség előjogával, amott tul meg Lueger hivei, kik ma is rajongva hevülnek az összbirodalom eszményeért, tartják kezükben a kormány sorsát. A mi többségünk félretette ugyan a fejszét, amelyet a kiegyezés fájára akart emelni, de amott tul a harkálymadár fáradhatlan furásával és kopácsolásával forgácsolják szét egész törzsét. A mi többségünk oly csodálatos engedékenysége ugy látszott lehetővé teszi a békés megférést, sőt együttműködést Lueger rakoncátlan hordáival is, hiszen még új kiegyezési kötetet is sikerült velük elfogadtatni. De mihamar kikellett derülnie, hogy velük szemben éppen az engedékenység a legtevesztettebb politika, mert ez nyomban a parancsolás legvadabb képzelgéseire ragadja őket. Valóságos raffineriával keresik egyre-másra az alkalmakat, amikor új és új megalázásokat mérhetnének a mi parlamentárizmusunkra. Csakis ezért vannak ezidőszertint oly ördögi buzgalommal rajta, hogy valami rémlétes veremmé, delegációt, kormányt, parlamentet robbantó aknává vájják ki a tisztifizetések emelésének és a katonai zsold javításának kérdését.

Ezt a kérdést megengedjük, hogy lehet különböző szempontokból is nézni.

De bizonyos, hogy a mai kormányzati viszonyok között a magyar pártokra nézve ez a kérdés is első sorban a koronával kötött paktum mértéke alá esik. Még pedig oly értelemben, hogy nem lehet a kikapcsolt és függőben tartott katonai kérdések komplexumából kiszakítani és külön megoldás alá vetni. Magában a legföhlháborítóbb gondolat, hogy a paktum ünnepeles kikötéseit, egyiket a másik után, az osztrák alkotmányos gladiátorok rongyokban dobják a lábainkhoz. Megtörtént ez már a gazdasági kiegyezés közben is, amikor a status quo esetleges fentartása nem azért jöhetett tekintetbe, mert a koronának ez irányban vállalt kötelezettségét az osztrák alkotmányosság nevében egyszerűen letiltották amott a császárnál. Most mar annyira megduzzad a felsőbb-ségnek taraja, hogy a paktum újabb letörését nem is az osztrák császárnak, hanem a magyar királynak adják utasításul és egyenest a mi parlamenti tényezőink felé dörgik el parancsaikat. A delegációs tárgyalások alatt ráreccsentesített a közös kormányra, hogy fölemelt tiszti fizetésnek, javított katonai zsoldnak meg kell lennie nyomban, meg kell lennie haladék nélkül, de főképp a magyaroknak adott valamelyes ellenérték-számba menő koncesszió nélkül is. Azóta is az osztrák kormány, együtt a közös kormányval, türelmetlenül sürgetik ezt a követelést és hátuk mögött az osztrák reakció pártjai zúgnak, tombol-

Az „Obsitos“ költőjéről.

Irta: Váradi Antal.

(Utánnomás títos.)

Amerre a déli Duna kanyarog, sűrű füzesek között ontva hol szürke, hol az áradástól sárga hullámait: füstölgő gőzöskök hozzák-viszik a népet, üres és tele hordókat Tolna fővárosából és fővárosába, amely még vagy egy órányira van a parttól; az a Béla király városa: Szekszárd.

Írták ezt régente Szexárdnak, aztán Szegzárdnak. (Mert valami régi mese szerint szeggel zárták le valamelyik kapuját. Hígyje, aki akarja.) A Garay egyik életirója, Császár, Szegszárdnak írja. Ma, ugy tudom, Szekszárd a divat. Nekem mindegy. Én is tolnai sváb vagyok ugyan, de helyi ortografiában nem utazom, sem klumpában. Ezek csak ifjúkori emlékek.

Ott született a Háy János áldott szivű szerzője, Garay János. Négy esztendő múlva lesz száz éve, mert éppen 1812-ben jött a világra. Apja a városi árvaügyek vezetője volt, anyja német születésű leány, Walther Zsuzsanna. Valami család hagyomány azt mesélte, hogy a Gara nádor családjából származnak. Ezt bizonyítani Isten uccse nem tudnám, de ők sem tudták. Ellenben bizonyos, hogy Egy Garay, még pedig a János öse, Rákóczi hadnagya volt. Szóval: kurucz familiából eredt.

Az anyja jobban tudott németül, mint magyarul, de a férje folyton magyar beszédre ösztönözte. Törte is vigan a magyar nyelvet,

a gyerekeivel főképp, mert azzal megáldotta az Isten őket bőven. Három leányuk volt, a negyedik, az első fiu: János, a költő. Aztán még két fiu született. Alajos, aki pap lett, s akivel a pécsi lyceumban ismerkedtem meg, s a legifiatalabb: Antal. Tehát hatan voltak, három fiu, három leány. S emellett kedves, családias, egyetértő hang, szelidség, szeretet uralkodott közöttük s a kevéssel való megelégedés. Ez volt a Garay-ház levegője.

Ez adta meg az alaphangot a Garay János egész életére. Az itt egyszer megpendült motívum végighúzódik egész életén.

Apja Pécsre vitte iskolába. Ott, a gyönyörű Mecsek alján, ahol vadgalambok bugnak s a tettyei patak csörgedez, el-elbolyongott nap-hosszat; mikor csütörtökön diákszabadság volt, fölment a romok közé, még magasabba, a Mecsek szirhatára, s onnét nézett le a kék ködös messzeségbe, amely az ő szülőföldre felé vezetett el. Soha szebb vidéket Pécs környékénél. Mint egy szárazföldi Nápoly, félkörben van a magas sziklabércz lankás oldalába építve. Fönt, az erdőkoszoruzott sziklagát, a Mecsek. Attól lépcsősen esik lefelé a hegyoldal, egy-egy utcának, térnek adva helyet. Minden utcáról, minden piacról föllátni, a hegység erdejébe, s le, a bársonyos völgybe, melynek a közepén százados nyárfák hosszú sora között patak foly, az ugynevezett kanális. Azontul megint szelid emelkedésű hegy, a melyen át a siklósi országot fehér szalagja nyil-egyenesen vág át, mint zöld köpönyegen a fehér sujtás. Jobb és balfele barátságos faluk, községek tornyai, tulnan, messze, idegen hegyek kék orna intetet, s a

tiszta levegőben a pécsi dóm harangjai zúgnak...

A pécsi harangok... Egész életemen végigcseng azoknak a hangja... Mikor a negy-tornyú dóm roppant érc-zúve megdobban, s megszólal nagy ünnepek előestéjén a várbeli nagyharang, megreszket rá az erdők csöndje, s megborzong áhitatban a sziklás bérceztető. Az Ur beszél.

Ezt hallgatta Garay János is, ezt hallgattam én tizenkét esztendeig. Csoda-e, ha ma is visszhangzik tőle a lelmem?...

„Társai iránt figyelmes és gyöngéd volt — írja Császár — tanárai szerették s gyakran bizták meg olyan apró teendőkkkel, melyek a diák életében a jutalom és kitüntetés jelei. A negyedik osztályban egy izben tanára a szobájában felejtett burnótszelenczéjeért küldte. Az asztalán kitérve feküdt a nagy titok: a klasszifikáció. A kíváncsiság gyötörte a fiut, belépillantott, s első helyen látta a saját nevét, együtt az Elterével. Ketten versenyeztek az elsőségért, s mind a ketten elnyerték. Örömtől éss félelemtől reszkette adta át a szelenczét tanárának, aki kémlő tekintettel fedezte föl a „vétket“ a gyermek arcán. De mert igaz valomást tett: nem büntették meg érte“.

Mert hát ilyenek a gyermekkor „vétkéi“, a melyekért kegyelemből nem büntetnek meg.

De hát a jó Jánoska nem is érdemelte meg a büntetést. A világon a legjobb gyerekek volt, szüniidejében rovarokat, növényeket, ásványokat szedett és rendezett, volt szépen rendben tartott kis muzeuma, egy szóval: jó fiu volt. A történelmet s a poétikát szerette legjobban,

nak, fenyegetőznek. Lueger párhívei nyilván már gyakorlati módon alkalmazták a kedvencz jelszót: „Einmarschiren“, ha még nem is a magyar földre, legalább a magyar alkotmányosság területére.

Csakugyan oly alakot öltött mostanában ez a benső természeténél fogva csekélynek mondható kérdés, amely a legvilágosabbá teszi az osztrák kormányférfiaknak és vezérpolitikusoknak merőben offenzív előretörését a magyarság alkotmányos hatalma ellen. Ugy áll e pillanatban a dolog, hogy a magyar kormány a jövő évre már el is fogadta az osztrák követelés lényegét, a fizetés-emelést a zsoldjavítással, sőt még megtoldja ez év három hónapjával. Ha az osztrák politikusoknak valósággal csak az feküdnék szívére, amit ők a hadsereg érdekének mondanak (ami pedig ilyen tetőtől-talpig osztrák hadseregnél csak az ő „érdekük“ és nem a mienk), nem kellene-e nekik ezt a végletekig menő engedékenységet a legnagyobb hálával fogadniok?

Nem úgy! Ő nekik immár az az érdek is mellékes, amit maguk hirdetnek, már csak a parancsolás tekintélyét akarják rajtunk érvényesíteni. És dühösen követelik, hogy fizetésnek, zsoldnak erre az évre is visszaható erővel kell bírniok. Nem állanak el ők az utólagos gavalléroskodás gyerekes fényűzésétől sem, kivált, hogy sikerült a nagyarányú kvótaemelést a magyarság nyakába sózniok. Ha szépen bemasiroznak alkotmányunk határain át, természetesen vinnék is mindjárt a jelentést az osztrák császárnak: „A magyar parlamentarizmus felséged lábainál hever.“ Már hirdetik is a rémséges válsághíreket, ha egyszeriben be nem adjuk a derekunkat.

Hiszszük azonban, mégis csak be fog bizonyulni, hogy mindenféle módon le lehet ugyan a magyar embert lábáról venni, szép szóval és hízéggel nagyon könnyen, furfanggal is bizony sokszor, néha-néha amolyan rémitéssel is, de

már elbizott parancsolással semmiesetre sem. Ezt sokkal különb nációk, világhódító hatalmak se tudnák elvégezni, annál kevésbé olyan felfújt és kitömött osztrák hatalmi maskara, amelynek ürességét régen kiismertük. Az olyas történelmi kísérletben, a mivel négyszáz év Luegerjei mindig csak csufot vallottak, mai fajtájuknak, mely a nyilvánvaló dekadencia képe, annál alaposabban törhetik bele a foguk. Az a sok „Donnerwetter“ ami mostanában tőlük telik, nekünk még csak ijesztést sem jelent, nem hogy háborút. A kiegyezési viszony, mely lehet a legrosszabb, de oly rosszra nem tehetik, hogy az reánk nézve az csak engedelmisséget jelentsen.

Az iskola.

Budapest, május 20.

Példaszó mondja, hogy akié az iskola, azé a jövő. Mint minden példaszóban, ebben is van igazság, de van olyan rése is, mely nem állja meg a bírálót. Hiszen ha egészen igaz lenne, akkor mozdulatlanok következnek be. Rendszeres oktatás a mai értelemben, vagy száz esztendeje van. Minden kor a maga gondolkodását ülteti be az iskolába. Ezt cselekedte meg a száz év előtti kor is; a maga ábrázatjára formálja az iskolákat, a maga számára csinálta a jövőt. Mégis, hol van ma az a gondolkodás? Amit száz esztendő előtt egetverő bünnök és gyalázatnak hirdettek, ma a katedrán teljes hatalmu ur. A haladás nem törődik azzal, mit tanítanak az iskolákban, fölborítja a tanrendet és a tantervet és a jövőnek az ő barázdájából keli kikelnie, nem pedig az iskola tananyagából.

Azt a közmondást talán úgy lehetne módosítani, hogy azé a jövő, ki az iskolával legjobban meg tudja értetni az életet. Apponyi Albert közoktatásügyi miniszter kulturmunkája ebben az irányban halad-e? Erre a kérdésre ma már lehet jólélekkel válaszolni.

Olyan örökséget kapott gróf Apponyi, melybe rendet, metódust vinni bizony nem

kismiska. Ha a magyar közmondást röviden jellemezni akarják, nem lehet ezt más képen tenni, mint úgy, hogy az analfabéták irtózatosa számára mutatnak. Hiába itt minden ornamentika, szépitgetés s a külföld elámitására szán csecsebecsék: az, hogy több százezer gyermek iskola híján még akkor sem tanulhatná meg az írást és olvasást, ha akarná olyan szomorú valóság, mely megfagyasz minden jókedvet. De azért az energiát nem szabad lelohasztania. Éppen ellenkezőleg: legyen ez a fekete statisztikai adat sarkantyú, mely cselekedetre buzdítja az embereket. Apponyi Albert ilyenek tekinti.

Eddigi munkájának gerince a népoktatás volt s ezt ma a képviselőházban szemére is lobbantották. Azt gondoljuk, hogy ezt a szemrehányást könnyedén fogja elviselni. Egyetértünk vele abban, hogy a népoktatás a kultúrának legnagyobb darabja. Senkinek sem jut eszébe tagadni a középső vagy a felső oktatás fontosságát; csakhogy ezek felrészítésével kezdeni a munkát annyira, mint a házépítést a tetőn kezdeni. Mig ha a népoktatás le van fektetve az egész vonalon, a felső emeletet könnyű szerrel helyezhetők le rá. Itt van számunkra Románia figyelmeztető példaként. Azt mondják, hogy Románia felső oktatására majdnem mintaszerű. Egyetemi fakultásai jól vannak berendezve, a katedrákon kitűnő erők ülnek és az intelligenciája becsületére válnék akármelyik kulturországnak. Nos, Románia lakosságának nyolczvanöt százaléka analfabéta. Hát ilyen kultúrából nem kérünk.

A nemzeti politikát csak az igazi népkultúra szolgálhatja s csak az a nemzet nevezhető igazán művelt nemzetnek, hol nem egy maroknyi ember uszik az eszrit fényárjában, hanem ahol a nép óriási tömeget elvezették a tanuláshoz és megismeréshez. A közoktatásügyi miniszter alkalmasint szintén ebben az eszmekörben látszik mozogni.

Első nagyobb tette a néptanítók fizetésének rendezése volt. Egy-kettőre valósította meg ezt a nagy tervet s ha nem is ahogy szeretete volna, de mindenesetre úgy, hogy a tanítók lázongó elkeseredését lecsil-

s a hatodik gimnaziális osztályban kezdett verselgetni, persze, az akkori klasszikus poéták példájára, klasszikus formában. Virgilius, Horatius és Virág Benedek a vezérlő példák. Ezek visszhangja az ő első poézise, amelynek szülöttest a nővéreinek szokta felolvasni, s mindig meghallgatta azok véleményét. A nénikék nem fukarkodtak a dicséretben.

A hatodik klassziban már az osztály poétája volt. Verseket irt ünnepélyes alkalmakra, tanári, direktori névnapokra, már amint a diáklétben szokás. 1828-ban aztán elhagyta a Mecsek alját, s Merwerth Ignác barátjával és iskolatársával — aki később Szegszárd főjegyzője lett — megindult vándorutjára Pest felé.

Még Pécsen olvasta Zalán futását, amely lelke mély benyomást tett. Már akkor élt a szívében egy titkos terv, hogy ő a Vörösmarty apai szárnyai alá akar kerülni. Csakhogy nagy sor volt még addig.

Pestet a fiatal írók bátran nevezhetnék a nyomorúság városának. Tán egy sincs köztük, magammal együtt, aki nem érezte volna a küzdelem rettenetes éveiben az élet gondjait. Nem azokról beszélek, akik az apjuk háromemeletes házából jártak az egyetemre, hanem a Garay-féle, tanításból tengődő szegény filozófusokról, akik amellet hogy igát húztak, nem felejtettek el érezni és gondolkodni. Lehet valami a latin közmondásban, hogy plenus venter, non studet ilbenter. Mi örömet tanultunk. No, de nem is volt plenus a venterünk.

Az egyetemen, sok jeles tanára közül Horváth Istvánt hallgatta a legszivesebben. Ennek a színmagyar lelke, tulzásaiban is nemes, me-

sébe vitt teóriáival olyan megindító karaktere, anélkül hogy a tulzások követésére vitték volna, az ideálmusban utmutatói voltak. Egy levélben, melyet a sógorához írt, azt mondja, hogy „én e napokban nemcsak egyik tanárom által szólítottam fel, hanem hazánk néhány legjelesebb írója által is, — akikkel szerencsés voltam ismeretséget kötni, — hogy műveim egy részét sajtó alá bocsássam“. Ez a tanár nem lehetett más, mint Horváth István.

Az ő iskolája elenyészett. Hazafiságának, nemzete iránt való forró szeretetének emléke fennmaradt, de azok, akik nyomain indultak, nem bírtak sem az ő genialitásával, sem a szeretereméltőségével, melyért sokat elnéztek neki. Már én csak az irány „végső nyulványait“ hallottam ifjú koromban, jelen levén a megyeház nagytermében egy felolvasáson, melyet Táncsics Mihály az ifjuságnak a nyelvek eredetéről tartott. Ezen sem voltam ott végig, hogy miért? Azt a magyarázat azonnal megmondja.

Az öreg ur, aki még mindig márczius tizenötödike mártírját reprezentálta, a nyelvek eredetéről szólván, áperete kijelentette, hogy a világ első nyelve a magyar. Nemcsak érdemre, de sorrendben is.

Mert mi az első betű? Ugy-e bár, „A“. No, hát már most, aki A-t mond, annak B-t is köll mondani, s ezáltal már összeáll az első szó, a mely nem más, mint AB. No, már most mit jelenthet ez az AB? Mi az Isten csudáját jelenthetne mást, mint azt, amire az embernek mindenképp szüksége van: a pápít. Az az: az élelmet. Hogy ez szentül így van, bizo-

nyítja, miszerint (saját szavai) csak egy rak-ot kell hozzá tenni, és kész az a b r a k. No, tessék. Avagy: mi volt az első emberi szülött neve? Ugy-e, Abel? Miért? Mert az a gazember Kain, agyonütvén őtet, az ő ab-ját, fuccsá tette, ami annyit tett régen, hogy „el!“ Tehát el cselekedte az ab-ját, ezért nevezték őtet Abel-nek.

Persze, így csak holta után hívhatták, hogy életében hogy hitták, arra már nem voltam kíváncsi, mert Abel nevének illetén levezetése után magamat is levezettettem a lépcsőn, szédelvén a tudománytól s közel lévén a rosszul-léthez... Ez volt a Nabukodonozor, azaz: „Nebolondozzon az ur“-féle nyelvészeti iskola utolsó Mohikánja.

Garay ezeknek a kómikus sallangoknak nem hódolt. Kivette a történelmi részeket, azoknak munkáiban hasznát is vette, a többit tartotta annak, ami volt: szertelenségek.

Költészete német irányu s kezdetben Uhlandot s társait követte. Sorsa a Hommivész és a Regélő szerkesztőségébe vezetete — s ott is ragadt. Rothkrepi Gábor, aki később Mátrai-ra magyarosította nevét, szerkesztette ezeket a rózsaszíromból szőtt lapokat s azok hasábjai az érzélgősség raktára valának. A Mátrai lapjában jelent meg Jókai Móricznak első irodalmi kísérlete is. Egy szó t a l a n y.

Garay színházi kritikusa lett a lapnak s végtelenül irgalmas volt, sőt édeskés és a végletekig elnéző. Vannak már ilyen újságok, a melyek jelszava: csak szörmentiben. Azok aztán meg nem bánthatnak senkit egy világért az igazság kimondásával. Mikor ezért Garayt

lapította. Ma pedig azt jelentette a Háznak, hogy az ingyenes népoktatásra vonatkozó törvényjavaslatot nemsokára a törvényhozás elé terjeszti.

Ingyenes népoktatás! Mindenfajta demokráta-programban helyet foglal ez a pont és a néptribunók kedvencz csatakiállításai közé tartozik. Nos, ezt a majdnem forradalmi programponthoz a reakciónak kiáltott Apponyi magáévá tette és törvényt csinált belőle. Azzal szokták vádolni az uralgó osztályt, hogy azért nem akarja az általános népoktatást megvalósítani, mert nem óhajtja, hogy a nép tanuljon és felvilágosodjék. A közoktatásügyi miniszter mai jelentése elég dementi ezzel az állítással szemben. Ingyenné teszi a népoktatást, hogy még a legszegényebb is részesülhessen a kultúra áldásában. Persze, ez a népoktatásnak még nem a legutolsó stációja.

Sok, még nagyon sok a tennivaló, mert sok, nagyon sok iskolára van szükség, ahol gyermekek tanulhatnak. Ehhez pedig sok, nagyon sok pénz kell; nem annyi, amennyit Apponyi Albert rendelkezésére bocsátanak. Abból a summából, amennyit ő kap, nem lehet többet kicsiolni; csoda, hogy annyit tudott előteremteni, mint amennyitől mai beszédében beszámolt. Hiszen ahova csak néz az ember a közoktatás terén, legalább tatarozásra van szükség; (Apponyi egy csomó ilyen helyet sorolt fel) hát még ahol rombolásra és azután egészséges építkezésre lenne szükség! (Erről is gyönyörű stófiákat mondott a miniszter.) De mindezt a nagyszerű plánumot a budget szűk marka tartja lefogva és igazán zsenialitás kell hozzá, hogy ilyen körülmények között a magyar iskolát a haladás vonalába beállítsák.

Apponyi ide törekszik és azért merjük állítani, hogy a jövő a magyar nemzeté, mert a magyar iskolába beleviszik a magyar életet.

Budapest, május 20.

A képviselőház munkarendje. A sürgősségi szakasz hatálya a költségvetési vitát ugyancsak meggyorsítja. A tárgyalás alatt álló kultusz-tárczán kívül még az igazságügyi, a honvédelmi és a pénzügyi

tárca költségvetése van hátra s parlamenti körökben azt hiszik, hogy e hét végével, vagy legkésőbb a jövő hét elején a budget tárgyalása a felhatalmazási törvényjavaslat elfogadásával befejeződik. A költségvetés után előreláthatólag az igazságügyi bizottság által már elintézett igazságügyi javaslatok, nevezetesen a büntető törvénykönyv novellája, az ügyvédi nyugdíjtörvény, csektörvény, üzleti átruházás, a kir. kuriai bíraskodásról szóló javaslat és a végrehajtási törvény novellája fogják foglalkoztatni a képviselőházat. Ezután valószínűleg azok a fontosabb vallás- és közoktatásügyi javaslatok, amelyeket gróf Apponyi Albert éppen mai beszédében jelzett, köztük első sorban az ingyenes népoktatásról szóló, kerülnek tárgyalás alá. Ez idő alatt az adóreformról szóló törvényjavaslatok bizottsági tárgyalása valószínűleg szintén megtörténik és így nem lesz akadály annak, hogy ezek a javaslatok kerüljenek a képviselőház napirendjére. A kormánykörökben az a szándék, hogy ezeket a javaslatokat amennyire lehet, esetleg ismét a sürgősségi szakasz alkalmazásával, még a nyári szünet előtt intézzék el, amely a képviselőházban elterjedt hírek szerint június tizenötödike körül, talán egy-két nappal előbb vagy utóbb venné kezdetét. A nyári szünetet három hónapra tervezik, úgy, hogy a képviselőház szeptember tizenötödikéig naponta el üléseit. A szeptember közepén összeülő képviselőház elé terjeszti a kormány az általános választói jogról szóló javaslatot és a költségvetést s akkor ülnek össze a delegációk is. Mig a kiküldendő ad hoc bizottság letárgyalná az általános választói jogot, a pénzügyi bizottság pedig a költségvetést, az alatt a delegációk a kormány terve szerint üléseznek. Esetleg a polgári perrendtartásról szóló javaslat tárgyalásával kezd meg a Ház az őszi ülésszakot.

Miniszterek diszpolgársága. Zenta város nemrégiben diszpolgárává választotta Kossuthi Ferencz, gróf Apponyi Albert és Darányi Ignác minisztereket. A diszpolgári oklevelet ma nyújtotta át a minisztereknek a képviselőházban. A küldöttség nevében Szárits Géza polgármester üdvözölte a minisztereket, akik közül Kossuth Ferencz nem jelenhetett meg, mert muló gyöngékedése miatt lakását nem hagyhatja el. A neki szóló oklevelet gróf Apponyi Albert vette át. A miniszterek köszönetüket fejezték ki a diszpolgári oklevélért. A küldöttség a minisztereket zajosán megéljenzte.

maga Bajza kárpálta: csak azzal védekezhetett, hogy a szerkesztő kívánja így. Ezért s sok másért nem voltak jó barátok s Bajza csak évek múlva, egy ünnepélyes alkalommal nyújtott kezét Garaynak, mikor az a Kisfaludy-társaság ünnepi ülésén „Zrinyi Iloná"-ját olvasta fel. Ekkor nyújtott békejobbot neki s azontúl szelidebb volt a viszony, mintha Bajza is érezte volna, hogy mennyit mulasztott akkor, mikor a fiatal poéta lelkét nem vette a szárnyai alá. Másik cselekedtek Vörösmarty és Toldy. Fölismerték Garay értékét és a lehető legnagyobb jóindulattal támogatták. Közben sokat betegeskedik, szegény, örök munkában görnyedő poétának. Az övéi árgódnak a sorsa miatt, de ő vidám hangon nyugtatja meg őket: „Az ily firkász nép még a halálnak sem kell!" Nem sokára aztán megjelenik egy kis szentimentális halálvágy a verseiben, jelölül annak, hogy a költő — szerelmes.

Gyönyörű teremtés volt, aki szívét meghódította. Pap Mártha, íómódu kereskedő leánya, akinek szülei a Hal-téren laktak. Ma már csak a helye van meg a térnek és a háznak. Életirója azt mondja: „A szép görög leány — így nevezi őt a költő — néjének Vajda Péter udvarolt. (A Petőfi által megénekelt természet-imádó, a szabadság dalnoka.) Együtt látogatták Vajda Péterrel a családot. Az ismeretséget szerelem, a szerelmes időkét házasság követte s a következő évben a Pap-család kettős menyegzőt ünnepelt. Márhának szép fekete haja és halavány arca volt. Orra gyöngéden hajlott, szája kicsiny és piros, mint a cseresznye. Alakja nyulánk s minden tagja a legszebb

arányban. Művelt, nemes szivű és gyöngéd kedélyű". Ekkor, 1835 elején, Garay éppen huszonegyedik évét töltötte be. Greguss azt írja Garayról: Benne szeretetreméltó összhangban központosult mindaz, amit szép léleknek szokás mondani. Rendkívüli tehetség, szorgalom és tanulmány párosultak benne hazafi-lelkességgel, nyájias háziassággal és méltánytelis szerénységgel.

Ez Garay. Senki ennél jobban le nem írta. Benne van e szavakban az alakja, lelke, munkássága és modora egyaránt.

Szülei soká nem akartak beleegyezni a házasságába, míg első gyermekének születése minden haragot eloszlalt. Ekkor írja Szegszárdra, szüleinek: „Tudom, kedves szüelim, megosztják velem ezt az örömet. Különbön hogy is volnának szüelim? Vagy hol van azon apa és anya, ki nem örül a nagyapai és nagyanyai névnek? Én oly boldog és öröm-részes vagyok, hogy még csak azt írhatom alá: engedelmes fiok, Muki".

Azok a szegszárdi levelek! . . . Mennyi öröm, mennyi bánat van azokban leírva s örök emlékül eltéve, késő esztendőkre? . . . S aztán azok a látogatások otthon . . . Nekem úgy beszéltek tolnai atyámfiai, hogy egy ily látogatás alkalmával tették figyelmessé arra a katonaviselt hazudozóra, aki Szegszárdnak ismeretes korcsmai alakja lett, s azt mesélte, amint mondták: amit akart. De elhitték neki! Garay tehát megragadta az alakot s körülvette a nibelungí versforma ünnepélyes tónusával, hogy annál kómikusabb legyen az egész. S a jókedvű diák, aki minduntalan „szörnyet prüszszente rá"

Gróf Andrássy a királynál.

— Kész a választói reform. —

Budapest, május 20.

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter ma délben ötnegyed óra hosszat volt a királynál, akinek a belügyi tárca körébe eső ügyekről tett előterjesztést. Ezen az audiencián a belügyminiszter behatóan ismertette a választói reform kérdését, amelynek törvényjavaslata már elkészült. Gróf Andrássy Gyula egy hírlapíró előtt ilyen értelemben nyilatkozott is, valószínű tehát, hogy ez a korszakos jelentőségű törvényjavaslat már legközelebb a képviselőház elé kerül.

A belügyminiszter bécsi utjáról tudósításunk a következő:

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter, aki tegnap este érkezett Bécsbe s a magyar minisztérium bankgassei palotájában szállt meg, ma délelőtt több látogatást tett s déli 12 órakor megjelent Schönbrunnban ő felsége előtt különkihallgatáson, amelyben a miniszter tárczájának folyó ügyeiről tett előterjesztést a királynak. A kihallgatás ötnegyed óra hosszat tartott. Ő felsége a belügyminiszter előterjesztéseit nagyon kegyesen fogadta.

A belügyminiszter kettedfél órakor tért vissza a magyar palotába. Ezuttal is nagyon tartózkodó volt nyilatkozataiban a kihallgatás tárgyát illetően, csak annyit mondott, hogy ő felsége igen kegyesen fogadta, hogy a király igen jó színből van és kedve is kitünő. Az audiencia tárgya a miniszternek tárczája ügyeiről való előadása volt.

Gróf Andrássy a délután folyamán meglátogatta báró Aehrenthal közös külügyminisztert, aki tiszteletére reggelit adott.

A külügyminiszternél tiszteletére adott dejeuner után gróf Andrássy Gyula belügyminiszter fogadta a „Wiener Allgemeine Zeitung" egy munkatársát.

— Exczellenziád szives volt az audiencia után az egybegyülekezett hírlapíróknak azt mondani, hogy a kihallgatáson elsősorban tárczája szakkérdéseiről volt szó — jegyezte meg a tudósító. — Szabad kérdezni, vajon a választói reform ügye is szóba került-e?

— az maga Garay, a szegszárdi diák, aki két részből álló elbeszélő költeményében örököltette meg a nagyotmondó obsitos bakának, s huszárlóvának furfangosan kieszelt kalandjait.

Azóta sokszor jártam lent Szegszárdon, hol átutazóban, hol rokonokat látogatni, egyszer ódát is olvastam a Garay-szobor leleplezésén. Elfeledtek engem ott végkép, még a nevemet sem tudják. Miért is tudnák? A nyert pályadíjat, — édes anyám intenciójának megfelelően — alapítványul tettem le, melynek kamatából évente a Garay János ünnepén, édes anyám nevére, aki a költőnek nagy tisztelője volt, — mint a tolnamegyei asszonyok mindnyájan — egy koszorút tegyenek le a szoborra. Én, lelkemben és emlékezetemben egy másikat helyezek oda: a kellőleg nem méltatott, a korán elfeledett, de feledése hamvaiból új tüzzre kelő öreg poéta borostyánfüzérére. Tolna szobrot állított neki. Életében küzdött, szenvedett, most ércz-alakja dominálja Szegszárd főterét. Életében sok keserűséget okoztak neki. Hja, de ha poétának születik valaki, akkor előbb meg kell halnia, hogy érdeme szerint méltassák.

Ha nem hiszitek: gondoljatok Reviczkyre. De elég, ha Garayt emlitem.

Ha egyszer megint lemegyek a Béla király ősi városába, bejárom a kedves helyeket, amelyeken ő járt és álmodta az Árpádok époszát, meg a Kontot. S elkialtom a Bartina oldalában lebegő szellőknek az „Obsitos" históriáját, a kiről meg nagyon írva, hogy:

„Mátyás király sem nyert tán több éjlett a Dunán, Mint amennyit Háy, János, az obsitos, magán! . . ."

Gróf Andrássy Gyula azt válaszolta, hogy a választói reform kérdését behatóan ismertette az audiencián.

— A kész reformjavaslat került szóba? — kérdezte újból a hírlapíró, mire a belügyminiszter megjegyezte, hogy a választói reform törvényjavaslata már kész.

Aztán a függetlenségi párt és a 67-es pártok fuziójára terelte a szót a hírlapíró, de gróf Andrássy Gyula kijelentette, hogy ez idő szerint erről a kérdéstről nem nyilatkozhatik, az ügy miként eddig, úgy most is tanácskozás tárgya, de közelebbit nem mondhat.

Magyar politikai körökben abból a körülményből, hogy gróf Andrássy Gyula körülbelül három óra hosszat volt együtt báró Aehrenthal közös külügyminiszterrel, azt következtetik, hogy tanácskozásaik során a holnapi közös miniszteri konferencia dolgát behatóan megvitatták.

Délután öt órakor gróf Andrássy Gyula belügyminiszter visszautazott Budapestre, ahova este kilenc órakor érkezett meg.

Döntő tanácskozások előtt.

— A miniszterelnök Bécsbe utazott. —

Budapest, május 20.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma este tíz órakor Popovics Sándor pénzügyi államtitkár kíséretében Bécsbe utazott, hogy résztvegyen a holnapra kitűzött közös miniszteri tanácskozáson. Ebben a tanácskozásban kell dönteni a tisztifizetések fölemelésének és a delegációk összehívásának sokat vitatott kérdésében. A vasárnapi tanácskozás eredménytelenségét az osztrákok arra használták föl, hogy a közös miniszterek válságával fenyegetőzve vehemens támadást intézzenek a magyar kormány ellen.

A régi bécsi taktika nyilvánult meg ismét ezekben a támadásokban. Az osztrák kormánynak igen nagy nehézségei vannak. A bécsi Reichsrathban egymást érik a botrányos jelek, a pártok késhegyig menő harcát folytatnak egymás ellen és báró Beck ugyancsak kétségben van az iránt, hogy a németekhez vagy a szlávokhoz csatlakozzék, vagy pedig, hogy a szabadelvűek és klerikálisok között válaszson. Szóval a teljesen fölborult parlamenti helyzetet a régi taktika szerint úgy próbálja orvosolni az osztrák kormány, amelyhez nyugodtan hozzászámíthatjuk az ugynevezett közös minisztereket is, hogy háborút hirdet Magyarországgal ellen. Ez az orvosság eddig mindig bevált, mert a magyargyűlöletben egyetért minden osztrák párt, s rögtön meg van a belső béke, ha a magyarokat kell támogatni. Erre számít most is az osztrák kormány.

A belső békét talán meg is tudja teremteni Ausztriában, de a számításában mégis nagyon tévedett. Mert a magyar parlament is teljesen egységes az osztrák követeléssel szemben és a magyar kormány sem fog meghátrálni. Annak az ügynek pedig, amelyet az osztrákok színter védeni akartak, nevezetesen a tisztifizetések fölemelésének, határozottan ártottak. A magyar képviselőház abszolút többségét alkotó függetlenségi párt, amely eddig is azon az állásponton volt, hogy a tisztifizetések fölemelését a nemzeti követelmények bizonyos mértékű honorálása nélkül nem szavazza meg, az osztrák perfidia következtében, ha lehet, még erősebben ragaszkodik ehhez az állásfoglaláshoz. A közös minisztereket hiába uszítják az osztrákok ellenünk, a magyar képviselőház határozottan visszautasít minden támadást és minden követelést. Báró Aehrenthal és Schönauich egész nyugodtan lemondhatnak, a függetlenségi párt nem fogja őket maradásra bírni.

Ezt a hangulatot teljes mértékben tapasztalja a kormány is, amely éppen ezért ma már nem is tagadta, hogy a tisztifizetések fölemelésének kérdésében a nehézségek növekedtek. A magyar kormány kénytelen a kérdés minden

vonatkozását gondosan mérlegelni, mert a terrorizmusra engedékenységgel nem felelhetünk.

A holnapi tanácskozások tehát minden irányban döntő fontosságúak lesznek.

A t. Házból.

I. Apponyi beszélt.

Még tegnap este úgy volt, hogy a földművelésügyi tárca tárgyalását befejezik és gróf Apponyi Albert, a közoktatásügyi és vallásügyi tárca tárgyalásának megkezdésekor beszélni fog. Kapacitáltak is rá eleinte azzal, hogy nagyon szép villanyvilágítás lesz, az összes csillárok ragyogni fognak és a képviselők úgy fogják hallgatni a miniszter előadását, mint valami esti áhitatosságot a budhisták. Azonban egyik lábukkal már kúnt voltak. Sokan a Kacskovics hajójára siettek, mások a Beck-soireéra. Apponyi tehát mégis azt gondolta, hogy jobb lesz nappal beszélni és hívei nyomban szerte-szét hordták a hírt, hogy Apponyi a mai ülés legelején fog felszólalni, amely időre azt ígérték, hogy tömegesen jönnek a képviselők az ő meghallgatására. Emiatt aztán a földművelésügyi vita részleteit úgy nyújtották, hogy pontban nyolcz óráig terjedhessen. S emiatt kellett beható ismertetést hallgatnunk afelől, hogy melyik hasznosabb: az-e, ha a tanító, amikor áthelyezik, a kaptárral a méheit is magával viszi, avagy ha a méhek, mint állami tulajdonok ott maradhatnak. Már eme méhek röpködése a földművelésügyi és közoktatásügyi területe közti átmenetet szemléltette.

Ma reggel aztán csakugyan tíz órakor megnyitották az ülést és megkezdték a vallás- és közoktatásügyi tárca tárgyalását. De Apponyi még nem beszélt. Hisz az a kilenczven képviselő, akit Kacskovics a Dunabeli mulatságra hajóval elvitt, még reggel hét órakor Promontoron vesztegelt. És igen megbízható számítás szerint 285 üveg pezsgő fogyott el, pedig a kirándulási jegyzőkönyvet nem is pezsgővel itatták. Beck Lajos vendégei közül viszont még csak Bedőházy János és Hódy Gyula ébredt fel, miután az első beszélni akart, a második pedig, mint gróf Apponyi legnagyobb parlamenti intímusa, inkább le se hunyta volna a szemét, semhogy egy pillanatot is mulasszon.

Tehát pár szónokot előre kellett bocsájtani, hogy elteljen az idő a déli órákig, amíg az álomszuszékok felkészülődnek s amíg az ünnepes időpont elkövetkezik. Sággy Gyula előadó ismertette a költségvetést és Csóti Géza, meg Nagy Sándor, valamint Ballagi Aladár ugynevezett szakbeszédet mondtak, kiki a maga látókörének határáig terjeszkedve.

Most már tizenkét órakor, a szünet után végre Apponyi következett volna. Fel volt ugyan iratkozva gróf Zichy Vladimir, de hallgatólagosan megegyeztek, hogy ő átengedi a helyét a miniszternek. Amikor szólásra felhívták, mondták is:

— Átengedi a szólásjogát.

Erre azonban egy váratlan civikli ütött be. Justh Gyula elnök mérgesen leszólt:

— Semmi átengedés! A képviselő ur elállhat a szótól s akkor majd ismét feliratkozik a végére, de átengedés nincs!

Nesze neked János! Nem számítottak rá s emiatt most már gróf Zichy Vladimir is, meg Apponyi is huzódottak a beszédűl, de aztán kénytelen-kelletlen felállott gróf Zichy Vladimir és egy órácskát eldiskurálgatott.

Tehát d. u. 1 órakor beszélt Apponyi a katonajammeres, fáradt hallgatóság előtt, míg a katonák az érdeklődő tanügyi emberek és a híres szónokra kíváncsi nők figyeltek. A miniszteri sorban Wekerle Sándor, Jekelfalussy Lajos,

Günther Antal és Josipovich reprezentálták a Kormány kollégiálitását. Apponyi mögött az ő első államtitkárja, Tóth János ült és körbe a régi hívek, a volt nemzetipártiak, az új függetlenségi és a tulsó oldalra szakadt egykori fegyvertársak, az alkotmánypárti notabilitások.

Apponyi beszédét a tudósításokból tessék elolvasni. Mert ide csak annyi tartozik, hogy Apponyi beszélt, de amit mondott, azt külön részletesen meg kell ismernie mindenkinek. Mivel hogy a népnevelés és a magyarság sorsa világitatik meg a miniszter által bejelentett intézményekkel s köztük a legfontosabbal, az ingyenes állami népoktatás behozatalával.

Amikor Apponyi beszédének első részét délután két órakor befejezte, a Ház minden oldalán taps hangzott fel.

És tessék megjegyezni, hogy a nemzetiségiek kivül, akik egyáltalában nem mezdultak, legkevésbé a néppárton tapsoltak.

Ezek után pedig mindenki megérti ama ténynek jelentését, hogy az első, aki Apponyihoz sietett öt üdvözölni, Wekerle Sándor, az egyházpolitikai Wekerle, a miniszterelnök volt.

Mert Apponyi az oktatásügyben a nemzeti irányt hirdette s ez az irány másképen nem kultiválható, mint liberális szellemű politikával.

* * *

II. Mi az ünnep?

Délután négy órakor még Apponyi folytatta a beszédet s ekkor leginkább az egyház ügyekkel foglalkozott.

Sok időt nem vett igénybe, mert azt szerették volna, hogy még ma bevégezzék a tárca tárgyalását. De gombamódra bujtak elő a délutáni szónokok Bedőházy János, Veress József, Tolnay Lajos, Dobroszláv Péter, Vlád Aurél.

Erősen belenyult a vita a homályos estébe.

— Majd segíték rajta, — gondolta Rakovszky István. (Mert ő elnökölt.)

Markos Gyulát már minden harminc perczben figyelmeztette, hogy maradjon a tárgynál és ne beszéljen, vagyis, hogyha beszél, hát röviden, inkább semmit, avagy ha semmit se mond, jobban teszi, ha leül.

Markos e kitűnő utasításokba annyira belelezavarodott, hogy azt se tudta volna megmondani, néppárti, vagy függetlenségi, szociálista-e, avagy püspök-párti. Egy darabig kinlódott, vergődött, amíg végre kimult.

— Brediceanu Coriolan! — szólította fel a következő szónokot a jegyző.

— Hangosabban beszéljen! — kiáltott rá Rakovszky.

— De kérem, még egy szót se szólottam.

— Egy szót se szólott! Éppen azért beszéljen hangosabban. Különböznél pedig, ha eltér a tárgytól, megvonom a szót.

— Dehogy térek, eszem ágában sincs.

— Másodszer figyelmeztetem...

— Ez hallatlan! — méltatlankodik Farkasházy Zsigmond.

— Nem lehet itt beszélni. Ez a szegény Brediceanu zavarba jön. Markos Gyulát is belezavarta az elnök.

— Engem nem — így tiltakozik Markos.

— Na, látja, — szól Rakovszky — látja Molnár Jenő ur, beállott fogadatlan prókátornak...

— Óriási — nyilatkozik Bozóky Árpád — mindjárt az elnöki székből fogják kihirdetni, hogy fogadatlan prókátornak mi a fizetése.

Brediceanu pedig elég mulatságosan beszélt. Például ilyeket mondott:

— Tanítókat büntetni nem tanításért, hanem azért, mert a választásokon viselkednek. Titkos gyűlés itt van zsebemben. Szolgabíró, tanfelügyelő kis Isten, jaj, majd kimondtam,

többek nagyobb miniszterek, mint a mi Gyula se beszélhetett sokáig, az Apponyi tár-

Persze, hogy be kellett végeznie. Sőt SÁGHY Gyula se beszélhetett sokáig, az Apponyi tárczáját az esti ülésen általánosságban megszá- varták, pár tételt is elfogadtak, de a részletes tárgyalás holnapra maradt.

Holnapra igenis. Mert holnap is lesz ülés, ám- bár a napirend megállapításakor Nagy György előadva május 21-ike történelmi jelentőségét s elszavalva Budavár bevételét, indítványozta, hogy a Ház kegyeletének tanusítására holnap ne tartson ülést, hanem koszorúzza meg a budavári honvédelemeket.

No, most mi lesz?

Wekerle feláll. Csendes mozgás. A miniszterelnök hozzájárul ahhoz, hogy a képviselőház nevében a honvédelemre koszorút tegyenek, vagyis a sirt megkoszorúzzák. És az ülés? Wekerle áhitatos hangon szól:

— Ezredéves multunkhoz annyi dicső emlék tapad, hogy mindennap ünnepelhetnénk és akkor a képviselőház sohasem tarthatna üléseket. Uraim, ünnepeljünk munkával!

Nagy helyeslés. A székely visszavonja a maga indítványát, hisz a miniszterelnök a kegyeletnek kifejezést adott.

Az okosabb emberek összeszagnak:

— Ez Wekerle, az igazi Wekerle! Ez ötlet volt, ez a permanens ünneplés és mégis nem annyira kifigurázás, mint hazafias nyilatkozat.

— Tehát a budavári oszlop, vagy mi az? (— mondja Rakovszky — Wekerle sirnak is nevezte, pardon) a budavári honvédelem megkoszorúztatik, holnap ülés tartatik, az ülést bezárom, a szót önmagamtól megvonom, jó éjszakát.

... Mig a képviselők lefelé haladtak, magyarázgatták egymásnak:

— Az úgy van tudniillik, hogy nálunk Hentzinek oszlopa volt, a honvédek emléke van.

A kultusz-tárcza.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, május 20.

Egyház és iskola fölött tárgyalt ma egész nap a Ház s gróf Apponyi Albert is alkalmat szerzett magának arra, hogy mint a leginkább illetékes faktor ezekről a témákról véleményét elmondja. És ahogy a kultuszminiszter felszólalt, egy olyan nagyszabású, minden ízében nemzeti program bontakozott ki a hallgatóság előtt, hogy mindenki tapsolt, mert Apponyi beszédéből meglátta egy jobb, műveltebb és magyarabb Magyarország alaprajzait. Munkában van az elemi iskolai oktatás ingyenessé tételéről, a mezőgazdasági ismétlő-iskolákról szóló törvényjavaslat. Gondoskodni szándékozik a felnőttek oktatásáról, az egyetemi reformról. Ami pedig az egyházakat illeti, minden egyház megkapja azt, aminek szükségét érzi: a protestáns egyházak az 1848:XX. t.-cz. végrehajtása címén adott segély tovább folyósítását s annak intézményes biztosítását, a katolikusok pedig az autonómiát és a kongruát.

A miniszter beszédén kívül a napot a kultusz-tárcza általános bírálata mindvégig lefoglalta magának. Nagy Sándor a nemzeti népnevelés tökéletesítésének módjait fejtette nagyvonalúan érdekesen, Csóti Géza az egyházi ügyeket feszegette, Zichy Vladimír a destruktív elemek és a nemzetiségek ellen támadt. Délután Tolnay Lajos, Bedőházy János, Veress József, Viád Aurél, Brediceanu Coriolán, Dobroszlav Péter szöveget hozták a tárczához, melyet általánosságban el is fogadtak.

Az ülés végén még amiatt kerekedett egy kis vita Wekerle és Nagy György kö-

zött, hogy hogyan ünnepeljék meg holnap Budavár elfoglalásának emléknapját, de a kérdést sikerült közmegegyezésre elintézni azzal, hogy holnap a Ház nevében koszorút helyeznek a budai honvédelemre.

Részletes tudósításunk a következő:

A képviselőház ülése.

A délelőtti ülés.

Justh Gyula elnök pont tíz órakor nyitja meg az ülést. Napirenden van a vallás- és közoktatásügyi tárcza költségvetése.

A kultusz-tárcza.

SÁGHY Gyula előadó gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter működését méltatva, elfogadásra ajánlja a költségvetést.

CsÓTI Géza: Bizalommal van a vallás- és közoktatásügyi miniszter programja és működése iránt. Az egyházi és iskolai kérdésekben sürgős reformokra van szükség. Legelső talán a párbér és egyházi adó rendezése, aztán a katolikus autonómia ügye, melyet a nemzeti, állam nagy érdekeivel összhangban kell megoldani. A kongrua régen huzódó kérdését is minél előbb dűlőre kell vinni. Rámutat a paphiányra, amely jelenleg a nehéz fizetési viszonyokkal van összefüggésben. A mi a népiszkolák kérdését illeti, az iskolafeltartás szigorú ellenőrzéséről kell gondoskodni. A költségvetést elfogadja.

Nagy Sándor: Az Apponyi-féle népiszkolai törvény hatása a nemzetiségi vidékeken már is mutatkozik. Hogy az eredmény az eddiginél is teljesebb legyen, szaporítani kell a tanfelügyelőségek számát, hogy a tanítás ellenőrzése intenzívebb legyen. A nemzetiségi iskolák kisebb-nagyobb visszaélésekkel próbálnak kibújni a törvény végrehajtása alól, az ilyenekkel szemben a törvény teljes szigorát kell alkalmazni a nemzeti állam tekintélyének érdekében is. A törvény végrehajtásának egyik legnagyobb akadály a osztatlan iskolák főtartása, különösen a felekezeti részéről, ennek megszüntetésére sem a vallási, sem a nevelési érdekek nem szenvednének rövidséget. A tanítóképző-intézetek tanárainak egységes fizetésrendezése és az egységes középiskolai oktatás megvalósítása teljessé fogja tenni a magyar közoktatásügy kiépítését. A költségvetést elfogadja. (Helyeslés.)

BALLAGI Aladár: A közoktatásügyi legközelebbi teendője: az egyetemi és polgári iskolai oktatás reformja. Az egyetem gazdasági és közigazgatási autonómiáját teljes mértékben fönnt kell tartani, a multban ez nem volt így; eseteket említi föl, mikor a tanári és rektori tekintély rovására súlyos sérelmek estek az autonómián. A költségvetést elfogadja. (Helyeslés.)

Az elnök az ülést tíz perczre felfüggeszti.

Gróf ZICHY Vladimír: A szociális átalakulást a nemzeti társadalom érdekeinek megfelelően előkészíteni nemcsak az anyagi, de a szellemi kultúra előmozdításával is szükséges. Ebben a tekintetben egyrészt az iskolákra, másrészt az egyházakra vár a legnagyobb felelősség. A felnőtt iskolák tantermeiből ki kell küszöbölni a destruktív tanítások hirdetését, melyek minden nemzeti és vallásos ideált kiirtani akarnak a társadalom lelkéből. Különösen arra kéri a minisztert, hogy a gazdasági ismeretek terjesztését és ápolását vegye gondjába, mert a magyar közép- osztály ezeknek hiányát érzi leginkább. A népiszkolákat hozzáférhetőkké kell tenni a legszegényebb néposztályoknak is, hogy azok ne csak nyűgöt és adóterhet lássanak az iskolák főtartásában, de teljes mértékben átérezzék azok kulturális jelentőségét is. A nemzetiségi kérdéssel beszél.

Az elnök: Kérem, ne tessék a tárgytól eltérni, a nemzetiségi kérdés általános tárgyalása nem tartozik ide.

FARKASHÁZY Zsigmond: Hát akkor mi tartozik ide, ha ez nem?

Az elnök Farkasházyt rendreutasítja.

Gróf ZICHY Vladimír: A nemzetiségek érdeke, hogy elsajátítsák azt a nyelvet, mely rájuk nézve az anyagi és kulturális boldogulás előfeltétele. (Helyeslés.) A felnőttek oktatása, a szabad tanítás intézménye, nálunk téves irányokban mozog, nincs összhangban a nemzeti nevelés érdekeivel. Fölhívja a miniszter figyelmét és jóindulatu érdeklődést a protestáns egyházak nehéz anyagi helyzetére, ezen segíteni elsősorú nemzeti érdek, mert a protestáns egyházak autonómiája mindig védbástyája volt a magyar szabadságnak is. (Helyeslés.) A katolikus egyháznak nem az anyagi eszközök, de a szabadság, az önkormányzat hiánya, a legfájóbb sebe. Bizik benne, hogy a kormány ezt is orvosolni fogja. A költségvetést elfogadja. (Helyeslés. A szónokot sokan üdvözlöik.)

Apponyi beszéde.

Gróf Apponyi Albert: Méltatlannak érezné magát a miniszteri székre, ha mindennel meg lenne elégedve, ami a magyar közoktatásügyi mostani állapotát és a kulturális haladás mértékét jellemzi. Hogy

nem áldozhat annyit ezekre a czélokra, mint szeretné, annak oka az ország általános teherbíró képessége, melylyel minden tárczának egyformán számolnia kell. Rámutat azonban arra, hogy tárczája kiadásai a mult esztendővel szemben tizenkét millió koronával emelkedtek. Ami a népoktatás nagyszabású reformját illeti, az még nem teljes, de eredményei már is mutatkoznak. Eddig körülbelül tízezer iskola kérte az állami segítséget, ezeknek a kéréseknek nagy részét már teljesítették is. Azok az iskolák, melyek még nem nyultak az állam segítő keze után, valószínűleg rövid idő alatt megteszik ezt, erre kényszeríti majd őket az élet és az a belátás, hogy a segítség elfogadásával csak maguknak használnak. A törvénynek a magyar nyelv tanulására vonatkozó intézkedéseit legközelebb teljes tantervvel fogja ki egészíteni, amely a tanítók munkáját nagyban megkönnyíti. A tanítóképzők is megfelelő gyakorlati utasítást kaptak a magyar nyelv tanítására. A törvény eredményei ebben az irányban is jelentkezők, így a brassómezei tanítók legutóbbi gyűlésükön díjat tüztek ki a magyar nyelv gyakorlati tanításával foglalkozó munkára. (Helyeslés.) A segédtanfelügyelők és tanfelügyelők létszámának emelése eddig is határozottabban tette az iskolák ellenőrzését. Jelentheti különben, hogy a napokban törvényjavaslatot fog be- terjeszteni a népiszkolai oktatás ingyenességéről. (Zajos éljenzés és taps.) Törvényjavaslatot nyújt be legközelebb a gazdasági ismétlő iskolákról is. (Helyeslés.)

A tanítóképzők reformjával már régebben foglalkozik a minisztérium, különösen gondja lesz rá, hogy azok tantervében a gazdasági és szociálpolitikai kérdések tekintélyes helyet foglaljanak el. (Helyeslés.) A tanítóképző intézetek szakfelügyeléről az eddiginél teljesebb mértékben szándékozik gondoskodni, különösen azok nemzeti szempontból való működését fogja szem előtt tartani. A magyar nyelvnek a nemzetiségi iskolákban való sikeres tanítása érdekében gondoskodott alkalmas tankönyvekről. Beismeri és tudja, hogy a munka, melyet eddig végzett, nagyon hiányos. Az az ötszáz tanító, akikkel a magyar tanítói kart gyarapította, még nem elegendő a népiszkolai oktatás olyan mértékéhez, amelyet óhaj- tana, de a nagy munka egyik legfontosabb lépése, melyet remélhetőleg több is követni fog. (Helyeslés.) Ami a felnőttek oktatásának és a szabad oktatásnak kérdését illeti, ott is a magyar nemzeti szempontokat fogja szem előtt tartani. Nem tudja még, hogy törvényjavaslat útján, vagy rendeletileg oldja-e meg a kérdést, de a rendezés nem fog elmaradni. Az egyetem autonómiáját a maga részéről a legnagyobb tiszteletben tartja s miután a mostani szervezeti szabályzat csakugyan hiányos és elavult, annak módosítására fog törekedni. Az egyetemi könyvtár szomorú helyzetét ismeri, azt nagyon fájlatja, sajnos, hogy a legszükségesebb existenciális kiadások tárczája anyagi erejét teljesen kimerítik s a magasabb tudományos érdekek istápolására alig-alig telik. Ha a kormány új anyagi erőforrásra talál, ezen az állapoton is segíteni fog. A polgári iskolák reformjánál nem fogja magát sablonokhoz kötni, igyekezni fog azokat az élethez legszükségesebb gyakorlati nevelés és tanítás szempontjai szerint újra szervezni. A középiskolai nevelésnél az ifjúság harmonikus lelki és testi kiképzésére veti a főszűrt és arra, hogy minél képzet- tebb tanári kart állítson azok élére. Beszédét most a Ház engedelmével félbeszakítja s délután folytatni fogja. (Zajos éljenzés és taps, a szónokot számosan üdvözlöik.)

Az elnök ezután az ülést két órakor felfüggesz- tette.

A délutáni ülés.

Elnök: Az ülést újból megnyitom. Következik a vallás- és közoktatásügyi tárcza költségvetése tárgyalásának folytatása. A miniszter ur kíván szólni.

Apponyi folytatja.

Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter: A délelőtti ülésen félbeszakítva beszéde- met, a tárcza költségvetésének tanügyi részéről még csak néhány rövid póló megjegyzést kell tennem; az egyik az, hogy megerősíthetem azt, amit Nagy Sándor t. képviselőtársam mondott, hogy a kisded- övöknek újabb törvényes rendezésével foglalkozom, az előadói javaslat e tekintetben készen van, még pedig oly irányban, hogy az új törvénynek érdem- leges intézkedései előmozdítják az óvó-ügynek gyorsabb fejlesztését, amely ügy bizony eddig a né- piszkolai kormányzatnak mostoha gyermeke volt, a mely azonban kimondhatatlan fontossággal bír éppen az elemi oktatás alapozása tekintetében és aztán ab- ban a tekintetben is, hogy az óvónők fizetése méltá- nyosan szabályoztassék. Valamennyi fizetésrende- zési kérdés között, amely ügy bizony eddig a fizé- tésrendezésének kérdését tartom a legégetőbb kér- désnek. (Élénk helyeslés.) Természetesen foglalkozni a középiskolai tanárok fizetésrendezésének kérdésével is. Hogy ez nem történt előbb, annak egyszerű oka az, hogy ennek a testületnek kíván- ságai iránt nem lehettem tisztában, mert tudvalevő- leg két csoportra szakadtak, és egymással sok te- kintetben ellentétes állást foglaltak el. Most legalább

ismerem a középiskolai tanárok programját és tanulmányozás alatt van a kérdés. Arra kell iparkodnom, hogy ezen kérdést úgy vigyem fokozatosan előbbre, hogy beilleszthető legyen a jövő évben, bár előre kell mondanom, nagyon szerény emelkedésben, amelyet tárczám javára igényelhetek. Az 1908. évi költségvetésnél olyan nagy ugrást tettek előre a költségek szaporodása tekintetében az egész vonalon, miszerint figyelmeztetnem kell a t. Házat, ne várja, ne remélje, hogy hasonló ugrásszerű előmenetel 1908-ról 1909-re tehető lesz. Az összes tárczákban mérsékelni fog kelleni a maguk igényeit, és én is csak annyit fogok tenni, mennyi a lemérséklendő igényekbe beilleszthető lesz. Ismétlem, hogy reményem van, hogy meg fognak nyílni azok az új pénzügyi források, amelyek a népoktatási szükségleteknek bővebb dotálására fognak rendelkezésre állani. Emnyit tárczámnak tanügyi részét illetőleg. Hiszen rendelkezésre áll a még felszólalóknak, hogy minden részletre nézve felvilágosításokat adjak.

Azon nagy kardinális egyházi kérdéseket illetőleg, azok kapcsán, amelyeket igen szépen elmondott Zichy Vladimír t. barátom, kívánok nyilatkozni. Újat e tekintetben nem mondhatok. Egyszerűen hivatkozhatom elvi álláspontomnak jellemzésére, azokra, amiket az 1907. évi költségvetés alkalmával elmondottam, és amelyek akkor a Házban általános helyesléssel tárgyaltak. Mégis, kibővíthetem azt. Azoknak a nyilatkozatoknak a vejeje az volt, hogy az 1848. XX. t.-cz. fokozatos végrehajtása érdekében az állami költségvetésbe felvett összeget állandósítani akarom törvényhozással, még pedig oly módon, hogy az abban részesező egyházak ahhoz alapítványoszerű járulékokkal járulnak. (Helyeslés.) Részletesen erről nyilatkozni azért nem volna helyes, mert az 1848. XX. t.-cz. 3. §-a értelmében azok az intézkedések, amelyek e szakasz végrehajtása érdekében történnek, az érdekelt egyházak előzetes meghallgatásával kell, hogy történjenek, és ez a meghallgatás eddig nem eszközöltetvén, előbb talán nem volna czélszerű és helyes részletesen nyilatkozni. (Helyeslés.) Azt a megnyugvást adhatom a t. Háznak, és azoknak, akiket az országban ez az ügy érdekelt, hogy nekem az a szándékom, hogy a politikának minden ezután bekövetkező oszcillációjával szemben ezek az egyházak ennek a segélynek birtokában úgy legyenek biztosítva, hogy csak forradalmi időkben, amikor minden jog megínog, lehessen ettől őket megfosztani. (Helyeslés.)

Együttal megmondom azt is, hogy a törvényjavaslat, amelyet e tekintetben benyújtani szándékozom, nem szorítokozik arra, hogy egy nagy lépéssel előre vigye az 1848. XX. t.-cz. 3. §-ának a végrehajtását, hanem, hogy körülbelül teljesen biztosítja a 2. §-nak tökéletes és praecise végrehajtását az egész vonalon. Ezen a téren minden kormányzati intézkedést és teendőket megteszek, minden felmerülő esetben annak a törvénynek az értelmében, részben különösen az illetéktelen megterhelhetések megszüntetése tekintetében törvényhozási intézkedések is szükségesek, még pedig határidőhöz kötve, az én óhajom szerint a törvényjavaslatban benn fog foglaltatni. (Helyeslés.)

Egyidejűleg foglalkoztam — és olyan stádiumba hoztam, hogy csak a legvégső retortákon kell az ügynek keresztülmenni — a katolikus autonómia kérdésével. (Helyeslés.) amelyet nem olyan tekintetben akarok törvényhozással szabályoztatni, hogy a szervezet törvény által állapították meg, mert hiszen ez az autonómia létesítésének mindjárt kezdetben a negatívum volna, hanem, amint a többi egyházakra nézve történt: becikkelyeztessék az autonómiához való jog és megállapítsanak azon keretek, amelyek hazai jogfejlődésünknek megfelelnek és a melyeken belül azután a szervezkedés az illetékes tényezők által megtörténik. (Helyeslés.)

A mi pedig a katolikus kongrua rendezését illeti, a dolog szintén abban a stádiumban van, hogy, ha valami rendkívüli akadály nem merül fel, egyidejűleg ez is törvényhozással rendezhető lesz, annyival is inkább, mert az állam részéről ezen ügy rendezése tekintetében az eddigivel szemben rendkívül csekély költség-többlet vétetett föl. Azonban nagyon jól tudom, hogy a lelkesítő kongrua rendezését meg nem oldhatja az a novelláris intézkedés, amelylyel egyszerűen a törvény, az 1898. XVI. t.-cz. intézkedései a mindkét szertartású róm. kat. lelkesítőkre is kiterjesztettek bizonyos feltételek alatt, melyek az egyház részéről kívántatnak; ezt a novelláris intézkedést a legideiglenebb hégazpótlónak tartom. Teljesen meg vagyok arról győződve, hogy a teljes, tökéletes megnyugvást akkor fogunk elérni, hogyha a lelkesítő papságnak jogos igényei az ó magas kvalifikációjához és hivatásához mérten ki fognak elégíteni. Ez olyan kérdés, melynek pénzügyi oldalát ma még nem tudom megvilágítani, csak nagyon hozzávetőleg. És én azt hiszem, hogy az évek bizonyos sorára felosztott s úgy, amint az 1898-iki rendezés is az évek bizonyos sorára való beosztással, belátható időkben keresztülvihető lesz és bizony remélem, hogy én, ha ezen a helyen nem is fogom elérni azt, hogy teljesen keresztülvigyem tökéletesen — éppúgy, mint számos reformnak terén nem fogom elérni azt, hogy én azoknak befejezését eszközölhessem, de talán még az én időmbe fog esni annak olyan megalapozása, hogy annak keresztülvitele

iránt a teljes erkölcsi biztonság meg legyen. (Helyeslés.) és utódom, hogy úgy mondjam, már lera-kott vágányokon haladhasson. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

Ebben a szellemben óhajtom én a nemzetnek erkölcsi egységét megerősíteni (Élénk helyeslés.) és az összes kulturintézeteknek nemzeti irányban való és szintén a szabadság talajára fektetett kiépítésével a nemzeti kulturdómot felépíteni. (Élénk helyeslés és taps.) Nem tehetek róla, t. képviselőház, hogy mindezek a dolgok még nincsenek befejezve, nagyobb részükben be volnának fejezve, hogyha én a múlt év végén nem lettem volna majdnem három hónapon át tárczamtól idegen, nagy politikai kérdésekkel elfoglalva. Tettem, amennyit tenni képes voltam, a t. Ház itélien arról, hogy megfeleltem-e annak a bizalomnak, amelyet az 1907-ik évi költségvetés megszavazásával belém helyezett. (Hosszan tartó élénk éljenzés és taps. A szónokot számosan üdvözlölik.)

Hozzászólások.

Bedőházy János: Az állami ingyenes népoktatás még nem biztosítja a nemzeti kultúrát; az egész közoktatás államosítására pedig még nem tartja elérkezettnek az időt, opportunitási okokból, mert ez megbolygatná a társadalmi békességet. De e mellett pénzügyi okokból sem lehet szó teljes államosításról. Ezért nem sürgeti a közoktatás teljes államosítását, bárha annak a függetlenségi párton is sok híve van.

Felkiáltások: Nincsenek!

Rátkay László: De vannak! Igenis vannak!

Bedőházy János: A keresztény szellem érvényesülését kívánja a közoktatásban. Sorra kritizálja a különböző iskolák meglévő állapotát és kifogásolja, hogy a közoktatás egyes részei ki vannak véve a közoktatásügyi miniszter keze alól. A költségvetést elfogadja.

Veress József: A tankötelesek több mint huszonöt percetie nem jár iskolába; legalább hatezer tanerőre lenne szükség ezeknek az állapotoknak a megjavítására. Az egyetemen föltűnő nagy a megbukott hallgatók perzentje; mi az oka ennek, a tanárok tanítása fogyatékos, magukban az ifjakban van hiba, vagy a vizsgadíj is szerepet játszik ebben. Elismerésért fejezi ki az 1848. XX. t.-cz. alapján a protestáns egyházaknak juttatandó segély fölött. A tanítói és lelkesítői fizetés igazságtalan csekély voltáról beszél ezután, kívánja azok kiegyenlítését. A költségvetést elfogadja.

Tolnay Lajos: Szigorú kritika alá veszi az egész magyar kulturális életet. A magyar közönségben nincsen érdeklődés a komoly tudomány iránt. Kritizálja a könyvkiadást; könyveink drágák és nagyjából a részletülzetre támaszkodva uszoráznak. Megvédi a Magyar Tudományos Akadémia működését. A budapesti könyvtárak hiányait tárja föl ezután. A könyvtárak hiányosak; a katalógusok rendszertelenek.

Fábray Károly: A tanügy államosításának híve, mert ez az egyetlen módja a nemzetiségi izgatás ellensúlyozásának. De amíg ennek az ideje elérkezik, szükségesnek látja az államsegélyezés kiterjesztését, mert ezzel egyengetjük az államosítás útját. Nemzeti érdekből szükségesnek látná, hogy a lelkesítők is direkt az államtól kaphják a kongruát, mert az így agitációnális eszköz a nemzetiségek kezében.

Dobroszláv Péter: A magyar nemzeti kultúra ellen intézett támadásokat veszi sorra. Ő nem a magyar faj szűlőfője, de azért kötelességének tartotta, hogy a magyar kultúrát szolgálja azzal, hogy a magyar nyelvet megtanulja. (Élénzés.) Csak a rosszakarat mondhatja azt, hogy a magyar kultúra ellensége a nemzetiségi nyelvnek.

Vlad Aurél: Azokkal szemben, akik a magyar kultúra mindenhatóságát hirdetik, elítéli a magyarosító irányzatot. A közoktatásügyi kormány a jogegyenlőség elvét valósította meg. (Ellentmondások.) A mérsékelt románok programja...

Az elnök: Ez a kérdés nem tartozik ide.

Vlad Aurél: Még ez a program sincsen honoralva a közoktatásügyi kormány programjában s ezért nem fogadja el a költségvetést.

Gróf Apponyi Albert: Vlad Aurél azt állította, hogy budgetben olyan százezer korona van felvéve, amelyik politikai kortesszolgálatok jutalmazására lesz felhasználva. Ezt a vádat visszautasítja.

Markos Gyula: A nemzetiségi és szociálista agitáció nagyobb ellenőrzését sürgeti. Rossz néven veszi a protestáns papoktól, hogy a katolikus autonómia kiépítéséhez nem nyújtottak a katolikus papoknak segédkezet. Elfogadja a költségvetést.

Brediceanu Korjolán: Nemzetiségi szempontból kritizálja a tárczát a Ház folytonos ellentmondása közben és egyre elkalandozik a tárgytól.

Az elnök: többször figyelmezteti.

Molnár Jenő: Ez lehetetlen állapot! Belezavarja a szónokot a beszédjébe! Markost is belezavarta!

Markos Gyula: Dehogy zavart!

Az elnök: Akkor Molnár képviselő ur a fogadatlán prókátor szerepére vállalkozott!

Brediceanu Korjolán: Újabb elkalandozások után befejezi a beszédét.

Sághy Gyula: előadó reflektál még az elhangzott kifogásokra, azután a Ház a költségvetést általa

nosságban elfogadja s megkezdi a részletes tárgyalást.

Néhány tétel elfogadása után elnök bemutatja a kolozsváriak feliratát a városi rendőrség érdekében. Indítvány, interpelláció nincs.

Moskovitz Iván: a kérvényi bizottság nevében tesz jelentést.

A holnapi ülés napirendjének megállapításánál

Nagy György: indítványozza, hogy a Ház holnap, Budavár bevételének évfordulóján ne tartson ülést s hogy a Ház koszorút küldjön a budavári honvédszoborra.

Wekerle Sándor: miniszterelnök: Az indítvány második feléhez hozzájárul, mert az évforduló méltó a kegyeletes megemlékezésre, de annak az első feléhez nem járulhat hozzá, mert a magyar történelemnek annyi kiemelkedő mozzanata van, hogy azt lehetetlen mind munkaszünettel megünnepelni.

Nagy György: maga is hozzájárul a miniszterelnök módosításához.

Az ülés vége 7 óra 40 perczkor.

Az adóreform.

— A városok képviselőinek tanácskozása. —

Budapest, május 20.

A városok országgyűlési képviselői által kiküldött albizottság ma délután 4 órakor tárgyalta az adójavaslatokat. Az ülésen Polónyi Géza elnökölt. Jelen voltak: Földes Béla, Gotthard Sándor és Madarász József biz. tagok, a kormány részéről Wekerle Sándor miniszterelnök, Papp miniszteri tanácsos.

Polónyi Géza a napirend előtt azt a kérdést intézi a miniszterelnökhöz, hogy mikor szándékozik az adójavaslatokat letárgyaltatni.

Wekerle Sándor szeretné, ha a pénzügyi bizottság még a nyári szünet előtt letárgyalná, mert a reform életbeléptetése igen hosszú időt vesz igénybe.

Érdemben először Földes Béla szólott a javaslatokhoz. Az adóreform az adórendszer oly mélyen menő átalakítását czélozza, hogy a beteriesztett javaslat a legmondosabb bírálatot követeli. Az egyedüli cél, amit a pénzügyminiszter el akar érni, az arányosság, az arányosság elérésére pedig föltételezi, hogy bár maga a nemzet összevéve nem fizet több adót, de az másképp lesz felosztva. Szólv nagyon aggodik, hogy különösen a városi népesség vállára fog az új adó terhe esni, azon városi népességre, melynek megélhetési viszonyai a legnehezebbek és melyben a kultúra és a magyarság legerősebb oszlopait találja. Ez lesz a jövedelmi adó hatása nálunk is, mint mindenütt, mert a vidéki népességet a jövedelmi adóhálózatokba bevonni alig lehet. Különösen az állandó fizetések kategóriáját fogja sútni, amelynek jövedelme az utolsó krajezarig fűdve van. Szólv fenntartja a részleteknél beható bírálatát, egyelőre csak abban konkludál, hogy az összes hozadéki adó fentartása mellett a jövedelmi adót a kontemplált magas kulccsal pótolni nem tudja.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Valamennyi pártnak programjában volt a progresszív-adó behozatala. Ha mi tényleg be akartuk hozni a progresszívítást, akkor feltétlenül létesíteni kellett a jövedelmi adót és az egész adórendszerünket erre az alapra kellett helyezni. Az adóreformmal szemben észlelhető idegességet indokolatlannak tekintem, mert a legkomolyabban kijelentem, sőt egész reputációmot kötöm hozzá, hogy ez a reform 20 millió korona adóengedménnyel jár. Követelték volt a hozadéki adóknak a községek részére való átengedését s e tekintetben Poroszországra történt utalás. Mi nálunk a hozadéki adó átengedése képtelen aránytalanságot idézne elő. Egyébiránt már több óhaj és jogos kívánságot, amelyet az adójavaslatok ellen felhoztak, lehetőleg honoralt.

Polónyi Géza: Szükséges, hogy a közönség e tekintetben tájékozva legyen, hogy mi áll fenn a régi törvényekből. Vannak ezenkívül olyan azonos horvát törvények, amelyek összeütközésbe kerülnek a jelen javaslatokkal. Hangsúlyozza, hogy a tőzsde-adó reformja nélkül nem hajlandó az adóreformot elfogadni. A tőzsde-adó reformját, mint fontos antecédens kérdést kívánja kezelni. A városok szempontjából bírálva a reformot, felemlíti, hogy a városok egyhangulag hangsúlyozták, hogy ma már csak óriási pótdadókkal tudják a városok pénzügyi egyensúlyát fenntartani. Minthogy a jövedelmi adó pótdadó alá nem vonható, okvetlenül gondoskodni kell az ennek következtében beálló hiány pótlásáról. A bor- és hufogyasztási adó egy részének átengedése nem elégíti ki. Ő a kérdést a megyei dotációval kapcsolatosan oldaná meg és a dotáció mértéke attól függene, hogy mennyi állami funkciót végeznek a városok. Az adóreformot junktimba venné a városok rekompensációjával, mert nem hiszi, hogy e nélkül a javaslat keresztülmehessen. Károsnak tartja, hogy a községi pótdadó alól mentesek a köztisztviselők. Szükségesnek tartaná az adóreformmal a telekkönyvi

mutatja a
érdekében,

nevében

lapításánál
Ház hol-
ne tartson
avári hon-

indítvány
duló méltó
z első fe-
r történe-

hogy azt
elni.

miniszterel-

zása. —

május 20.

elői által
akor tár-
Polónyi
es Béla,
z József
erle Sán-
eri taná-

a kérdést
adékozik az

enzügyi bi-
rainá, mert
időt vesz

tt a javas-
oly mélyen
jesztett ia-
z egyedüli
ni, az ará-
föltételezi,
fizet több

gyon ag-
vállára fog-
e, melynek

melyben a
paít találja.
mint min-
adóháló-
llandó fize-

jövedelme
ennartja a
csak abban
fentartása
agas kules-

Valamennyi
iv-adó be-
zni a pro-
ellet a jö-
et erre az
l szemben

ntem, mert
reputáció-
20 millió

Követelték
re való át-
ra történt

edése kép-
piránt már
az adója-

it.

a közönség
áll fenn a
van azonos

be kerülnek
y a tözsde-
reformot el-
tos antece-

szempontjá-
árosok egy-
csak óriási

egyensúlyát
pótadó alá
ll az ennek

bor- és hus-
nem elégti
pcsolatosan

ól függene,
a városok.
sok rekoni-
mélkül a ja-
ja, hogy a

selők. Szük-
telekkönyvi

Csütörtök, május 21.

rendtartás revízióját. Felhívja a miniszter figyelmét arra, hogy a kereskedelmi kamarák memoranduma egész lázítást tartalmaz a földbirtokokkal szemben. Létminimum csak két helyen van: a jövedelmi adónál és az általános kereseti adónál; a földadónál egyáltalában nincs így, a törpe-birtok mind meg lesz adóztatva. Itt felveti a honosság kérdését és nem helyeselheti, hogy mindenki, aki Galiciából csak tegnap került ki és vált egy iparigazolványt, rögtön részesül a létminimumban.

Wekerle Sándor: Erről nem lehet beszélni sem, mert az összes államokban egyforma elvek állanak fenn az adózás tekintetében.

Polónyi Géza: Akkor inkább nem kell a létminimum, mert abban a fajmagyarság veszedelmét látja.

Wekerle Sándor: Az abrogáció kérdése szerkezeti kérdés. Bár az enumerációval már keresői tapasztalásaim vannak, mégis lehetőleg így kívánom ezuttal az abrogáció kérdését megoldani. Az ellen nem volna kifogásom, hogy az adóreform politikai kérdésekkel hozassék kapcsolatba, de szervi összeköttetést nem engedhetek. Így pl. lehetetlen az adóreformot a tözsdeadó reformjától tenni függővé. Ami a községek háztartását illeti — bár a községi reform a belügyminisztérium hatáskörébe tartozik — én is foglalkoztam vele. Én nem akarok ebben a kérdésben junktimot, én már előbb akarok a városok helyzetét segíteni. Azt azonban nem merném állítani, hogy a fogyasztási adó átengedése drágaságot eredményezne. A hozadéki adók átengedése nálunk, ahol nagy latifundiumok vannak, hihetetlen aránytalanságot idézne elő. A fogyasztási adók átengedésének kimondása is aránytalan lenne, hanem legegyszerűbb lesz egy dotáció megadása, amelynek kulfcsát a belügyminiszter lesz hivatva megállapítani és szabályozni. Tökéletesen elismerem, hogy az nagy anomália, hogy a községi tisztviselők községi pótdadót nem fizetnek, de ezt most nehéz lenne megolgyatni. A telekkönyvi rendtartás reformálását magam is égető szükségnek tartom és ennek előkészítése végett már négy felmérési felügyelőt állítottam fel. A létminimumot sem a földadónál, sem a házádonál keresztülvihetőnek nem tartom, mert öt-millió adóalanyval dolgozni nem tudnánk még többszörös személyzettel sem. A létminimumot 600-ról 700 koronára azért emeltem, mert azt még 1903-ban proponáltam s azóta a viszonyok nagyot változtak.

Az albizottság péntek délután újra ülést tart.

Budapest, május 20.

A székesfehérvári mandátum. Székesfehérvár város választóinak ötven tagu küldöttsége jött föl ma Budapestre, hogy Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter beleegyezését kérje Kovács László földbirtokosnak képviselővé való jelöléséhez. Kossuth azonban gyöngékedik és ezért a küldöttséget Holtsy Pál és gróf Batthyány Tivadarhoz, mint a függetlenségi párt alelnökeihez küldte. A küldöttség a Házban kereste föl az alelnököket, akik szívesen megígérték támogatásukat. A székesfehérvári mandátum tudvalevőleg Sára Gyula lemondásával üresedett meg.

A horvátországi helyzet. Zágrábból jelentik: A politikában most teljes szélesed uralkodik. Általános az a nézet, hogy az őszig változás semmi irányban se várható. Feltűnést kelt a volt nemzeti pártiak viselkedése. E pártnak több tagja érintkezésbe lépett a koalícióval abból a célból, hogy a nemzeti pártnak a koalíció valamely pártjával való egyesülését előkészítse. A koalíciós képviselők azt híresztelik, hogy a nemzeti párt eddigi programját teljesen fel akarja adni és minden fentartás nélkül csatlakozni akar a horvát-szerb koalícióhoz.

KÜLFÖLD.

Csendélet Ausztriában.

— Liberálisok és klerikálisok harcza. —

Bécs, május 20.

A bécsi Reichsrath tegnapi botrányos ülése után ma a bécsi egyetem aulájában és az aula előtt nagy tüntetések voltak. Reggel 8 órakor az egyetemi hallgatók rendben jöttek az előadásokra s úgy látszott, hogy nyugalom lesz. 11 óra tájban érkeztek az egyetemre a katolikus diákszövetség tagjai s erre izgatott lett a hangulat. Ezuttal a szabadelvű ifjuság kezdte az összetűzést. Egyszerre csak elhangzott a jelszó: **Boszu Innsbruckért! Revanche Grácért!** A katolikus diákokat körülfojták és egyiket a másik után szorították ki. Az aula előtt a botok is előkerültek, de a verekezés hamar végződött, még mielőtt a rendőrség közbelépett. A tüntetésnek nagy nézőközönsége volt. Száz meg száz kíváncsi gyüle-

EGYETERTÉS

kezett az egyetem környékén, de csalódottan távozott a publikum délben, mikor az egyetemi ifjuság elszéledt minden baj nélkül.

A mai ülésen Zeglinski képviselő a galicziai tartománygyűlési választásokról szól és az uralkodó lengyel pártot azzal vádolja, hogy önkényes és törvénytelen magatartást tanúsított a ruténekkel szemben. A rutének kényszerítve vannak, hogy e kérelemmel forduljanak Ausztria népeire: Figyeljenek népünk kétségbeesett segélykiáltásaira, amint népünk is, a vesztély idejében mindig meghallgatta Ausztria hívó szótátát. Glombinski képviselő bizalommal fordul az összes érdekeltekhez azzal a kérelemmel, hogy közvetlen tanulmány utján igyekezzenek a galicziai viszonyokkal tisztába jönni. Galiczia ezenfelül is elvárja a kormány által ígért közigazgatási reform mielőbbi megvalósítását.

A galicziai közigazgatási rendszerre vonatkozó ruthén sürgős javaslat folytatolagos tárgyalása során Ostacu és Dniestranszky képviselők sok panaszszal hozakodnak elő és az uralkodó pártot, valamint a közigazgatási rendszert azzal vádolják, hogy a ruthén nép rendszeres elnyomására törekszik. Ezen hosszabb vita fejlődött ki, melyhez pro és kontra sokan hozzászóltak. Az ülés ezzel véget ért.

Az innsbrucki egyetemen ma délelőtt csönd volt, az előadásokat nem zavarták meg, de kevesen jelentek meg a tantermekben. Az egyetemi tanács ma ülést tartott és elhatározta, hogy minden újabb zavargás esetén a tüntetőket relegálja. A keresztényszocialista Tyroler Anzeiger ma külön kiadásban jelent meg egyetlen cikkkel, amelynek címe: Anarchia Innsbruckban.

A portugál parlamentből. Pinto Bastia képviselő felszólítja az elnököt, hogy soha se engedje meg a fegyveres hatalomnak az ülésterembe való belépését és kijelenti, hogy a maga részéről ebben az esetben soha sem lépne át a kamara küszöbét, mert megálgásának érezné, ha ily módon lealacsonyított parlament tagja maradna. Alfonso Costa republikánus kijelenti, hogy a republikánusok a monarchiától hazafias, liberális és takarékos kormányzást várnak, mert különben a forradalomhoz folyamodnának. Ami a külföldi befolyásnak Portugália belügyeibe való beavatkozását illeti, kijelenti a szónok, hogy e tekintetben a nép fog ítélni, amennyiben ki fogja végezni azokat a hazaárulókat, akik okozták, ha esetleg idegen képviselők e célra portugál földre lépnek.

A marokkói események. A Timesnek jelentik Tangerből: Andul Azisz szultánnak egész hadseregét, amely Fataból Fez felé haladt, az uton ellenséges törzsek körülfojták s minden eleségszállítástól elzárták. Mint egy itteni lapnak jelentik Tangerből, Abdul Azisz szultán csapatait a Beni Szmasszen-törzs területén ellenséges törzsek feltartóztatták és elvették. Állítólag Mulej Hafid küldöttsége érkezett a táborba, hogy az egész haderő fegyvertételéről tárgyaljon. A lapok élénken kommentálják Mulej Hafidnak Mekinezbe érkezése hírét. Több lap kijelenti, hogy Mulej Hafid Fezbe való bevonulása most már minden nap várható és szörnyű vereséget jelent Abdul Azisz számára, ezenkívül nagyon meglepetést és bonyolulttá teszi a francziák feladatait. — Tangerből jelentik, hogy Buchta Ben Bagdadai meghaltával moesáros vidéken táborozik, hogy a Serada-törzs támadásának ki ne tegye magát. Abdul Malek kaidtól hiába kért segítséget. — Madridból jelentik, hogy a külügyminiszter jegyzéket tesz közzé, amely közli, hogy a rífvadászok és az algiri zuávok közötti incidens el van intézve. Öt bűnöst letartóztattak és átadták a francia hatóságoknak, hogy méltóan büntesse őket. Mihelyt a miniszter Kazablankából megkapja a szükséges felvilágosításokat, intézkedéseket fog tenni, hogy hasonló esetek ne fordulhassanak elő.

Az amerikai flotta. A Daily News jelenti Washingtonból, hogy a tengerészeti hivatal elkészült az atlanti flotta szervezésére vonatkozó tervekkel. E flottában, amelyet még megerősíteni kívánnak, midőn majd a jelenleg a Csendes-óceánon levő flotta befejezte világgörülűt, a következő hajótestek lesznek az amerikai tengerészet legmodernebb csatahajóit képviselő három sorhajó, amelyek közül egyik 16.000, a másik kettő 13.000—13.000 tonnás, továbbá két panczélos czirkáló, egyenként 14.500 tonna tartalommal, három czirkáló, két ágyunaszád és két más típusú czirkáló.

A véderő-bizottság reformja.

— Az osztrák honvédelmi bizottság ülése. —

Bécs, május 20.

'Az osztrák honvédelmi bizottság mai ülésén a véderő-törvény reformjának kérdésével foglalkozott.

Báró Beck miniszterelnök kijelenti, hogy tekintettel a véderő törvény megállapítására vonatkozó alkotmányos rendelkezésre, a közös hadügyi kormányval előzetes megállapodásra van szükség. Ennek következtében a következő eljárást követték. A közös hadügyi kormány által kidolgozott eredeti tervezetet a cs. kir. landwähr miniszterium utján közölték az osztrák kormány összes tagjaival, hogy azoknak alkalmuk legyen az állásfoglalásra. Az egyes miniszterek beérkezett véleményei alapján a közös hadügyminisztériumban szakelődői tanácskormány volt, amelyen úgy az osztrák, valamint a magyar honvédelmi miniszteriumok képviselői vettek részt. E bizottsági tárgyalások során az osztrák álláspont tekintetében ugyan teljes megegyezés jött létre, a magyar kívánásokat illetőleg azonban számos nyílt kérdés maradt fenn. Tekintettel a később beállott politikai eseményekre, a tárgyalásokban ezután szünet állott be. A kormány nem mulaszthatja el az utalást arra, hogy a kétéves katonai szolgálat révén nagyobb számú védköteles vonatnék be a tényleges szolgálatba, ami a lakosság jelentékeny megerheltségével járna. De egyben méltányolja azon nagy és tulnyomó előnyöket, amelyek a szolgálati idő ezen megrövidítésével járnának és e tekintetben ugyanazt a véleményét vallja, mint a bizottság. Legyenek — ugymond — meggyőződve arról, hogy a kormány a kétéves katonai szolgálat kérdését továbbra is szemmel tartja és annak idején bizonyára nem fogja elmulasztani a tárgyalások fonalát újból felvenni.

Schuhmayer képviselő kijelenti, hogy a miniszterelnök kijelentését nem tartja kielégítőnek és azért nem is veszi azt tudomásul.

Dr. Schreiner képviselő szerint a miniszterelnök beszéde az egész lakosságban csalódást okoz. Igaz, hogy a magyarországi parlamenti viszonyok nem engedték ezen közös érdekű kérdések elintézését. Azóta azonban a parlamenti viszonyok megváltoztak és a kormány, ha komolyan gondolkodnék a kétéves katonai szolgálat életbeléptetésére, már régen körvonalozhatta volna álláspontját és a magyar kormányt is arra bírhatta volna, hogy az is amellet foglaljon állást. Az állásfoglalás és a kormánynak a kérdésre vonatkozó elhatározásai már abból a szempontból is nagyfontosságúak, mert ez esetben az osztrák parlament abban a helyzetben volna, hogy támogatassa kormányát, ha az a magyar kormányval nem tudna megegyezésre jutni.

Schuhmayer képviselő azután a tanácskozás berekesztését javasolja, a mi megtörténik. Ezután megalakították a tényleges szolgálatban munkaképtelenné vált katonák és családtagjaiknak segélyezésére vonatkozó törvény előkészítésére kiküldött albizottságot, melynek elnökévé Pogatsnik képviselőt választották, mire az ülés véget ért.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Pancsován ma délelőtt folyt le lelkes ünneplés keretében Nehrebeczky György főispán beiktatása. A főispán tegnap délben érkezett Pancsovára, ahol Jovanovits Sándor h. polgármester üdvözölte. A bevonulás alkalmával a város élénk ovációkban részesítette a főispánt. Ma reggel kilenc órakor kezdődött a beiktató közgyűlés, amelyet istentisztelet előzött meg. A főispán ezután letette az esküt, majd elmondotta nagyhatású programbeszédét. Beszédeként mondottak még: Graber László, Varjanovics Pál és Rada Ignác bizottsági tagok. Ezután a főispán küldöttségeket fogadott, majd délután két órakor díszebédet adott a város intelligenciájára számára.

Györszentmárton nagyközségben, hova Pannonhalma is tartozik, e hó 18-án volt a községi jegyzőválasztás. Egyhangulag megválasztották Pósch Mihály nagybarátfalui körjegyzőt, a Györmezei Jegyzőegyesület elnökét, megyebizottsági tagot. A választást Szotirid Endre járási főszolgabíró vezette.

Győr vármegye még a tavalyi esztendőben egyik közgyűlésén elhatározta, hogy közigazgatási szakkönyvtárt fog létesíteni, melyben a tisztviselők mindenkor körülményesebb utániadás nélkül meg fogják találni azt, amire hivatalos ténykedésük közepette bármily kérdés tanulmányozása miatt szükségük van. A határozat most végrehajtásra került. A mintegy 2000 kötetre terjedő vármegyei könyv-

tár mellett felállítják a közigazgatási szakkönyvtárt, mely 4-5000 kötetből fog állani és lesz jogtudományi, közgazdasági, történelmi és szociológiai csoportja. A könyvbeszerzések iránt már folynak a tárgyalások.

UJDONSÁGOK.

— **A királyról.** Egybehangzó bécsi jelentések hírül adják, hogy a király állapota kielégítő. A király ma sem távozott Schönbrunnból.

— **Vilma királynő balesete.** Vilma királynő kocsijának lovai ma megbokrosodtak egy automobil dühöngésétől s aztán a hintót elragadták. A királynő férje hajtotta a lovakat s nem volt képes a vadul vágató tízes paripákat megfékezni úgy, hogy a hintó összeütközött az automobilal. Szinte csodával határos, hogy sem a királynőnek, sem férjének nem esett baja.

— **Kossuth Ferencz gyöngékedése.** Adtunk hírt róla, hogy Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter tegnap hirtelen rosszul lett s kinzó gyomorgörcsök lepték meg. A gyöngékedő kereskedelmi minisztert ma délelőtt is meglátogatta kezelő orvosa, Müller Kálmán főrendiházi tag, aki muló bajt konstatait. A kereskedelemügyi miniszter már holnap bemegy hivatalába.

— **A német császár utazása.** Vilmos császár tegnap este féltizenegykor Berlinbe utazott, ahol ma délelőtt érkezett meg a potsdami pályaudvaron. A vasúthoz vivő uton nagyszámu közönség lelkes ovációval tüntetett a császár mellett. Auguszt a Viktória császárné holnap reggel nyolcz órakor onnan Bonnba utazik.

— **Edvárd király a czárnál.** Egy Londonban megjelenő lap értesülést szerzett arról, hogy az angol király nemsokára meglátogatja az orosz czári családot. A király Portsmouthból indul utnak Szentpétervár felé, ahol előreláthatólag egy hétig fog időzni.

— **A román királyi pár uton.** A román király és királyné dunai utazásuk alkalmával meglátogatták az összes román kikötőket és tegnap Szulinába érkeztek, ahol a kikötőben levő hajók üdvözlésekkel fogadták őket. A király hajója fedélzetén fogadta Neiken grófot, akit a czár üdvözlésére küldött és fél óráig társalgott vele. A király továbbá az európai Dunabizottság delegátusait fogadta. Azután a szárazföldre ment, ahol a fogadására épült pavillonban a város polgármestere ősi szokás szerint sóval és kenyérral kínálta meg, kivül pedig a diplomáciai kar, a hatóságok és az előkelőségek üdvözölték. Nagyszámu embertömeg lelkesen éltette a királyt. A kikötő teljes zászlódszben van. A felségek ma Gyurgyevóba utaznak, ahonnan Bukarestbe térnek vissza.

— **Apponyi Albert nem fogad.** Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter, heti pén-teki, kihallgatását nem tartja meg. A legközelebbi kihallgatás május 26-án, kedden délután négy órakor lesz.

— **Egy követségi tanácsos balesete.** Konstantinápolyban Helfrich titkos követségi tanácsos kocsija tegnap összeütközött egy közúti vasúti kocsival. Helfrich kocsija darabokra tört és ő maga, valamint szolgálja az utca kövezetére esett. Helfrich csak könnyebb bőrhorcsolásokat szenvedett, a szolgálja súlyosan megsebesült.

— **Jubiláló főrabbi.** A nagykanizsai izr. hitközség május 31-én nagy ünneplésben fogja rész-síteni dr. Neumann Ede főrabbit, abból az alkalomból, hogy huszonöt éve működik már a nagykanizsai izr. hitközségben. Az évforduló napján ünnepi istentisztelet, utána diszközgyűlés lesz, este pedig lakoma a jubiláló főrabbi tiszteletére.

— **Román tüntetés Magyarország ellen.** A „Carpatii” nevű román egyesület Bukarestben tegnap este ünnepi lakomát rendezett a Balázsfalván 1848 májusában tartott román gyűlés hatvanadik évfordulója alkalmából. Az egyesület elnöke felköszöntötte Ferencz József császárt, mire még többen beszéltek, mindannyian erősen kifakadva a románokat elnyomó magyarok ellen. Végül Negoiescu tanár állott fel szó-lásra és bejelentette, hogy a Stul Sava gimnázium összes tanárai egy napi fizetésüket a szegedi állam-börtönben sinlődő román vértanuk felségítésére adományszerítik. Erre a lakomán jelen voltak közt is gyűjtés indult meg e célra és csakhamar már mintegy három-ezer frank gyűlt egybe a szegedi államfoglyok ré-szére.

— **Kittüntetés.** A király, mint a hivatalos lap jelenti, Saenger Árpád jószágkormányzóknak, a mezőgazdaság terén szerzett érdemei elismerésül a Ferencz József-rend középkeresztjét adományozta.

— **A prágai sakkverseny.** A nemzetközi mester-verseny harmadik fordulójáról kiküldött tudósítónk a következőket sűrűnyzi: Spielmann a vezérselt finom játékkal nyerte meg 57 lépés után Janowski ellen. Schlechter könnyen nyert Leontjew ellen, aki az egész játszmát lanyhán vezette. Vidmar vezérselben nyert 28 lépés után, mert ellenfele, Dus-Chotimirski tullepte a gondolkozási időt. Prokes spanyol játékban győzött Alapin ellen. Maróczy és Salve közt a vezérsel 37 lépés után remisvel végződött. Mieses ugyancsak remist ért el Duras ellen a szabálytalan játékban. Továbbá remisvel végződött a dr. Kvicala—Teichmann négyes huszárjáték, Treybal—Marshall francia és Leonhardt—Süchting spanyol játszma is. Rubinstein nem fejezte be játszmáját Bardeleben ellen; jobban áll.

A verseny állása a harmadik forduló után: Schlechter 3, Leonhardt, Marshall, Spielmann, Vidmar 2, Duras 1½ (1), Maróczy, Alapin, Mieses, Süchting, Teichmann 1½, Rubinstein 1 (2), Bardeleben (1), Salve (1), dr. Kvicala, Prokes, Treybal 1, Janowski (1), Leontjew ½, Dus-Chotimirski 0.

— **A zágrábi egyetemet megnyitották.** Zágráb egyetemének kapuját ma megint megnyitották. Ez a legújabb esemény, amelyet a horvát fővárosból jelentenek. A diákság elhatározta, hogy a beiratkozásban senkit akadályozni nem fognak. Mindamellett a rendőrség minden intézkedést megtett, hogy esetleges kihágásokat megakadályozzon. Az egyetem előcsarnokában a főiskolai tanács hirdetmény alakjában jelenti az ifjúságnak, hogy folytatják a nyári félévet és hogy e hónap huszonhetedikéig lehet beiratkozni, azontul a tanárok láttamozzák az indexeket és ismét megkezdődnek az előadások. A tanári kar egyhangú határozat értelmében memorandumot terjeszt a kormány elé Surmin és Manojlovics ügyében. Kéri, hogy a nyugdíjazási határozatot már csak a nyugalom biztosítása miatt is másítsák meg. Az egyetemi hatóság hiszi, hogy a főiskolai szabadságot egyhamariban nem fenyegeti semmiféle veszedelem, de azért megtett minden szükséges óvintézkedést. A beiratkozások kezdetét ma reggel nyolcz órára hirdették, azonban jó darab ideig nem jelentkezett senki. Déli tizenkét órakor ez volt az eredmény: beiratkozott egy hallgató, kettőt a kellő okmányok hiánya és egyéb okok miatt vissza-utasítottak. A diákság rendes szokása szerint valószínűleg most is az utolsó napokra halogatja a beiratkozást. Prágából a következőket táviratozzák: Azok a horvát egyetemi hallgatók, akik a prágai egyetemre jöttek az utolsó félév hallgatására, tegnap este gyűlést tartottak, hogy megbeszéljék új helyzetüket és a zágrábi egyetemen maradt társaik eljárását. A gyűlésen elkeseredett volt a hangulat s mindenki becsme-relte azokat a horvát diákokat, akik cserben-hagyták az ottani egyetemről elzavart társaikat s beiratkoznak a zágrábi egyetemre. A szóno-kok hevesen kelték ki a zágrábi egyetemi tanárok ellen, akik fölállozták a felsőbb hatalmasságnak az egyetem autonómiáját és a tanszabadságot. Határozati javaslatot fogadtak el a gyűlé-sző diákok, amelyben gyávaságnak bélyegzik Zágrábban maradt társaik és a zágrábi egyetem tanári karának eljárását, kimondták valamen-nyiókre a bojkottot. A határozat vádolja a horvát egyetemi tanárokat, hogy a diákoknak árulói lettek és hogy ereikben Khuen-vér folvik.

— **A Harden—Moltke-pör revíziója.** Pénteken kezdő meg a berlini birodalmi törvényszék Har-den Miksa revíziós kérvényének tárgyalását. Az ügy ma úgy áll, hogy Bernstein igazságügyi tanácsos kérvényére az államügyészség választatot adott és Harden jogi képviselője ellenválaszt nyui-tott be. A birodalmi törvényszék vagy semmisnek nyilvánítja az elsőbírótság egész eljárását, vagy jóvá-hagyja az ítéletet. Anvagi és perjogi okokból meg-semmisítheti az első fórum ítéletét vagy mint indo-kolatlant visszautasíthatja a kérvényt. Bizonyos, hogy bármiképpen fog is dönteni a birodalmi tör-vényszék, az ügy ezzel még nem fog végképp el-intéződni és az ítélet nem emelkedhetik jogerőre, mert a büntető perrendtartás 399. szakasza alapján

helye van az új tárgyalásnak még jogerős ítélet es-e-tén is, ha bebizonyosodik, hogy valamely tanu kény-szerítő befolyás alatt esküdtött vagy bűnösen, hamisan esküdtött s végre, ha oly új ténykörülmények merülnek fel időközben, amelyek az első ítélet meg-hozatalakor még nem voltak ismereteseek. Bernstein igazságügyi tanácsos ellenválaszában különösen ezt a két esetet aknázza ki s hivatkozik a müncheni tárgyalás új anyagára, amely kiderítette, hogy Eg-lenburg hamisan esküdtött.

— **Bérmálás Kispeszen.** Gróf Csáky Emánuel váczai megyés püspök tegnap végezte Kispeszen a né-hai Rudolf trónörökös emlékére épült fogadalmi tem-plomban első ízben a bérmálást.

— **Dunai kirándulás.** Kacszkovics Géza or-szágos képviselő, a nyolczórás ülések unalmának ellensúlyozására éppen olyan elmés, mint gavalléros módot eszelt ki: A Dunagőzhajózási társulat „Al-brecht” nevű hajóját kibérelte és képviselőtársait egy-dunai kirándulásra hitta meg. Tegnap este — a dél-utáni ülés után — kerekedett föl a kedélyes társaság, mely tulnyomóan honatyákból s ezek családtagjai-ból s kívülök a vendégszerető házigazda egyéb jó ismerőseiből toborzódott össze. Részt vett Rakov-szky István képviselőházi alelnök s két államtitkár, — Bolgár Ferencz és Tóth János is. Magától értetődik, hogy a sikerült kirándulásnak fényt és színt a hölgyek adták meg, akik közül a következőket sikerült följegyeznünk: Balogh Mihályné, Be-nedek Jánosné, özv. Bertényi Ivánné, özv. Polly Hugoné, Hedry Ernőné, báró Kruhina Károlyné, Laczkovich Elemérné, Lipcsey Adámné, Nagy Aladárné, Szatmári Mórné, Bertényi Erzsi, Bogáth Flóra, Bosnyák Gi-zike, Csorba Bella, Polly Etelka és Sári, Hedry Margit, Kacszkovics Eszti, Kovách Margit és Ilonka, Sik Ilke és Herminke. A körülbelül 80 tag-ból álló társaság derült hangulatban tette meg az utat Váczig. A romantikus hajlamuk a gyönyörű dunai-tájak szemlélésébe merültek, a fiatalság Banda Marczii tüzes zenéje mellett hódolt a táncznak, a „csendes” természetiek a kártyaasztalokat foglal-ták el és az epikuri örömeik kedvelői a haló szaká-csának jóízű műveit dicsérték. A lakoma mentie:

Balatonai fogas idei burgonyával és vajmártással.
Tok sülle fejes salátával.
Angol bélszín.
Idei liba uborkasalátával és
kompóttal.
Parfait friss számócból.
Fekete kávé.

Hogy a nehéz ételek ne okozzanak emésztési zavarokat, a veres és fehér asztali borok hatalmas battriáin kívül szőzötven palackz permzsgöt szolgálta-tott föl a „somogyi nábob”, akit természetesen lelkes pohárköszöntőkben ünnepelt a vendégsereg. Az „Al-brecht” hajnal felé indult vissza és mintegy reggel 4 órakor kötött ki a fővárosban. De csak azért, hogy a „gyöngébbek” partraszállhassanak. A társaság nagy része Promontorig hajóköszönt s a szembelövő hajók utasainak bálulására ugyancsak szólit a czí-gányzene s forgott a tánczos ifjúság. Minthogy azon-ban az elnökség egyik tagja is velük tartott, a ház-szabályok nem szenvedtek sérülést s a kirándulók már pont tíz órakor a képviselőházban voltak, ahol nem győztek a kérdézősködőknek a mulatság rész-leteiről beszámolni.

— **Házasságok.** Szécsy Adélt, Szécsy Mór fő-városi tudakozó-intézet tulajdonosának leányát má-jus 31-én vezeti oltárhoz Engländer Dávid keres-kező.

Dax Adolf, m. kir. államvasuti főfelügyelő, öz-letvezető-helyettes és neje Kayser Vilma fia, Albert orvos, e hó 26-án tartja esküvőjét Mayer Annuská-val, a budai evangélikus templomban.
Klein Dezső eljegyezte Gratt Reginát Bu-dapestről.

— **Nászajándékok.** Jegygyűriük legelőnyösebbet Polgár Kálmán műbóras ékszerterlepen, Budapest VII., Erzsébet-körut 29. I. em. szerezhetők be. Nagy-képes album-árjegyzék bérmertve küldetik.

— **Katonasors.** Két életunt katona sorsát jelenti egy száva-bródi tudósítás. Tegnap az ott állomásozó 39. számu debreczeni háziezred két katonája öngyilkosságot követett el. Az egyik egy vonat elé vetette magát, amely agyongázolta, a másik a várkaszárnnyában szol-gálati fegyverével vetett véget életének. Az öngyilkosság oka még eddig ismeretlen.

— **Sikkasztó bankár.** Droyhin bankár és tőzs-dés egymillió frank elsikkasztása után Toulonból megszökött. Köröző levelet adtak ki ellene.

— Egy család gyászja. Miskolcra tegnap temették el nagy részvét mellett özvegy Szombathely Györgynét, aki e hó 16-án halt meg hosszas betegkedések után, s tragikus körülmények között. Az elhunyt ur asszony nagynénje volt néhai Szana Tamás kitűnő esztétikusunknak, aki ez évi február 11-én halt meg Budapesten. Alig költözött örököse és unokaöccse, Szombathely Antal, a ráhagyott Bástya-utcai házba, amikor ő is megbetegedett és május 11-én szintén meghalt. Édesanyja, özv. Szombathely Györgyné, aki fia ápolására Miskolcra a fővárosba sietett, a kiállott lelkeszenvedések hatása alatt szintén összerokadt s alighogy hazaérkezett — meghalt.

— A branyiszkói hősök síremlékének leleplezése. Nagyszabású, hazafias ünnepély keretében leleplezik márczius 31-én, vasárnap a szepesváraljai temetőben a branyiszkói hősök síremlékét, akik ott egy közös sírban pihennek. Az emléket a polgárság állította s az Fabits Ernő fiatal szobrászművésznek, Strobl jeles tanítványának alkotása. — Azok, akik az ünnepélyen résztvenni óhajtanak, szándékukat e hó 25-ig jelentésként be a bizottságnál.

— Zarándokok szerencsétlensége. A „Patriote” jelentése szerint egy vonat, amelyen kétszáz zarándok volt, a Montaigne és Turehoud között kiskillett. Egy utas életét vesztette, hatan megsérültek.

— Tragikus végű csónakázás. Szerbneuzina közelében rettenetes katasztrófa történt. Tizenhat ember csónakra szállt, hogy egy kis szigetre kiránduljon, melyet a Temes folyó két ága képez. Alig értek el a folyó közepére, a tulterhelt csónak nem bírta el a terhet és fölborult. A társaság uszni tudó tagjai hamarosan elérték a partot s az uszni nem tudókat is igyekeztek kimenteni, de hárman közülök, névszerint Magyarország Jánosné, Fülöp Ágnes 15 éves leány és Csermák Tamás 8 éves fiúcska a vízbe fuladtak. Az asszony és a kis leány holttestét még aznap kifogták, de a fiúcska holtteste még nem került meg. A szerencsétlenség a községben nagy részvétet keltett.

— Henczegő nyelvmester. Tegnapelőtt híre terjedt, hogy a szász királyi hercegek francia nyelvmesterét a wachwitzki kastély környékén ének idején ismeretlen tettesek megtámadták és törzsűrészekkel súlyosan megsebesítették. Most kiderült, hogy az egész rablótámadás csak mese és maga a nyelvmester költötte híret, hogy érdekessé tegye magát.

— Iskolás gyermekek balesete. Száz iskolás gyermek balesetéről ad hírt egy Brüsszelből érkezett távirati jelentés. Az ottani déli vasut állomásán történt a szerencsétlenség. A reggeli személyvonat, amely a környékről iskolásgyermekeket, hivatalnokokat és munkásokat szokott behozni, már egészen az állomás közelében teljes sebességgel haladt, mert a fék felmondotta a szolgálatot. A gépész ellengőzt adott ugyan, de már késő volt. A temérdek kocsival berohanó vonat beleütközött a pályaudvar vasbakijába és a vagonok egymás tetelére torlódtak. Száznál többben sebesültek meg, de senkiben súlyosan.

— A szombathelyi tifusz. Szombathelyen a tifusz most már csak szórványosan jelentkezik. Az alispán által május 18-án kiadott jelentés szerint bejelentettek még megbetegedést a fogházból és 15 gyógyulást. Összes megbetegedés 471, halálozás 41, gyógyulás 241. Beteglétszám 189. A belügyminiszter táviratban értesítette az alispánt, hogy a szakembereket a szombathelyi vízvezeték sorsának megtárgyalása végett e hó 20-ára a belügyminiszteriumba összehívta. Az értekezleten Szombathelyről Herbst Géza alispán és Brenner polgármester vesznek részt.

— Apagyilkosság. Megrázó családi tragédia történt Newyorkban. Sterry nevű sokszoros milliomost tegnap irodájában a saját fia agyonlőtte, mert a bankár nem akarta megengedni, hogy fia egy szegény leányt vegyen feleségül. A fiatal Sterry ezután öngyilkosságot követett el.

— Rablók egy kastélyban. Schwerini távirat szerint Zattendorfbán tegnap éjszaka fegyveres betörők hatoltak be Buch nagybirtokos kastélyába és minden értékesebb holmit feldúltak. Buch arra érte föl, amikor két rabló megkötözte az ágyhoz és egyikük revolvert szegezett mellének. A rablók 4000 márká készpénzt, két takarékpénztári könyvet és egy csekk-könyvet vittek magukkal.

— Vége a hentesstrájkoknak. A napok óta huzódó hentesstrájk ma véget ért, mert a munkások meggyeztek a munkaadókkal. A budapesti hentesek és munkásaik között folyamatban levő strájk ügyében a tegnapi napon elhalasztott békéltetési tárgyalás ma este hét órakor folytatott a kereskedelemügyi miniszteriumban Sztérenyi József államtitkár előnökle alatt. Az elnöki megnyitó után a munkások képviselője kijelenti, hogy a strájkoló munkások elfogadják azt a tegnapi napon felvetett javaslatot, mely szerint: a munkaadók vegyék vissza régi munkasajkát, tekintet nélkül arra, hogy tartoznak-e valamely szervezethez, míg a munkások kötelezettséget vállalnak arra, hogy nem tesznek semmi kifogást az ellen, ha a munkaadók új munkásokat vesznek fel, akik a szakszervezethez nem tartoznak. Azután közösen kompromisszumos javaslatot dolgoztak ki, amelynek elfogadásáról a munkaadók és munkások külön döntenek és elhatározásukat a holnap este újra összeülő értekezleten nyilvánítják. Az értekezlet végén Lipták, a munkások képviselője, köszönetét fejezi ki Sztérenyi József államtitkárnak és a székesfőváros tanácsnokának, Melly Bélának a közvetítésért, amelyről munkástársai nevében is kijelenteti, hogy az elejétől végig a legteljesebb pártatlansággal folyt le. Kéri egyúttal, hogy hassanak oda, hogy a mézárosoknál is a felmerült ellentétek békésen elintéztessenek. Erre Sztérenyi József államtitkár felkérte Melly Béla tanácsnokot, hogy a mestereknél való békés elintézést vállalja el, amire Melly Béla tanácsnok a legnagyobb készséggel vállalkozott.

— Váltóhamisító kereskedő. A rendőrség nyomozza Berger Miksa bihari díszesi születésű negyvenéves kereskedőt, aki ellen a Budapesti hetedik kerületi kölcsonös segélyegyesület mint szövetkezet váltóhamisítás címén tett feljelentést. Berger a múlt évben egy ötezer koronás váltót nyújtott be a szövetkezetnek. A váltón Berger Menyhért és Sándor József aláírásai voltak. Amikor a váltó lejárt, Berger Miksa nem fizetett. Erre a szövetkezet bepörölte a váltót s ekkor kiderült, hogy Berger Menyhért és Sándor József aláírását a kereskedő maga hamisította a váltóra. Megindult az eljárás, Berger Miksa azonban megszökött. Most elrendelték országos körözését.

— Felkérem azokat az iskola-társaimat, kik 1883 május havában Sopronban a benzecsek gimnáziumában érettségi tettek, sziveskednének tartózkodásuk helyét velem Sopronba minél előbb közölni. Dr. Tálos István, orsz. képviselő.

— Kőbor cigányok garázdálkodása. Rózsahegyről vakmerő templomrablást jelentenek, amelyet egy kőszál cigánykaraván követett el. Likavka községben betörték a fogadalmi kápolnába, elvitték a perselyekben levő készpénzt s több értékes ezüsttárgyat. Az oltárt pedig botrányos módon feldúlták. A kár mintegy 600 korona. A tetteseket kőbor cigányok személyében rövidesen elfogták.

— Pályázat. Az Amizoni Károly alapítványból létesített orsz. nőnevelő intézet Budapesten 1908. évi szeptember havában megnyílik. Ezen intézetbe, melynek célja a leányoknak a háziasszonyi háztartási teendőkhöz való elméleti s főleg gyakorlati kiképzése, és emellett általános műveltségük fejlesztése — az 1908—9. iskolaévre nyolcz benlakó növendék fog felvételt. Az intézetbe felvehető oly magyar honos keresztény, ép, egészséges testalkatú leányok, akik a polgári vagy felsőbb leányiskola negyedik vagy a felső leány-népiszkola második osztályát sikeresen elvégezték, 14 életévüket betöltötték, 16 évnél nem idősebbek. Az intézeti benlakó növendékek az oktatásért és teljes ellátásért évi 700 kor. díjat fizetnek, melybe azonban az esetleges gyógyszerköltségek nem foglaltnak benn. A növendékek egy kisebb része évi 600, illetőleg évi 500 kor. mérsékelt díj mellett fog felvételt. Az intézeti tanulmányi idő három évig tart. Az intézet elvégzése után nyerendő végbizonyítvány azonban az 1883. évi I. törvényzikk értelmében vett minősítő erővel nem bír. A felvételi kérvények a folyamodó növendékek születési anyakönyvi kivonatával, iskolai bizonyítványával, hatósági orvosi bizonyítvánnyal és amennyiben mérsékelt díjas helyért folyamodik, a szülők vagyoni helyzetét föltüntető hatósági bizonyítvánnyal főszerelve, f. évi június hó 10-ig a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterhez czimzendők és közvetlenül beküldendők. Az intézet részletes szervezésére és tanulmányi rendjére nézve, valamint a befáradó növendékek felvételére vonatkozólag a szükséges fölvilágosítást Budapest székesfőváros kir. tanfelügyelője (VII., Rottenbiller-utca 5/a) adja meg.

— Rendőri hírek. Életunt kereskedő segéd. Ma reggel a Városligetben mellé lötte magát Schwartz Zsigmond kereskedősegéd. Esméletlen állapotban vitték a Bethesda-féle kórházba. — Eltűntek. A rendőrségen ma a következők eltűnését jelentették be: Takács József tizenhárom éves szabóinas (lakott Baross-utca 47.), Herlinger Mór tizenhat éves inas (Király-utca 16.), Csápis Gábor tizenkét éves tanuló (Szigetvári-utca 13.) és Gróf József tizenkét éves tanuló (Mester-utca 38.).

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna és vívásra.

x Az előkelő világ kiváló előszeretettel keresi fel a Michelstaedter utóda Váci-utca 3. szám alatti cipő-áruházát; magunk is méltányoljuk a közönség ezen elismerését, mert cipőinek mindegyike egy-egy különlegesség. A szabott árak a talpba vésvé vannak és így tulkövetelés nem létezik.

x Dr. Hönig Izó elektroterapiai és Röntgen-intézete (Károly-körút 24.) az orvosi tudomány modern gyógyeszközeivel felszerelve pártatlanul áll a fővárosban s főképp idegbetegek (neurasthenia, hysteria), csuszosok, köszvényesek, szívbetegségek, ellizottak, borbetegek, zsámbákban, álmatlanságban szenvedők stb. találhat benne bajuk ellen sikeres gyógykezelést. Az intézet hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.

x Felhívjuk a t. olvasóink szives figyelmét Gichner János czég mai hirdetésére. A czég ebben a szakmában kiváló nyújt.

x Szolgálatot vélnék teljesíteni olvasóinknak, ha szöve teszzük, hogy a számos fővárosi czég közül bördárúkat a legszebb vállalkozás jelenleg Heller Mór utóda czégnél (VII., Károly-körút 3. sz.) lehet beszerezni. E megbízható, hírneves czéget ajánljuk olvasóink figyelmébe, ahol ilyenmü czikknek nemcsak dus választékban, hanem a kiváló minőséghez képest jutányos áron kaphatók.

x Minden társaságban egy színésznőnek fellépéséről beszéltek, ki még mindig gráciájával, virágzó arczszínevel és hajdizének gyönyörű ragyogásával a hölgyvilág csodálkozását keltette. Eláruljuk, hogy az öltözködés művészetének ezen csodája az Anton I. Czerny wieni czég által gyártott rózsatej czim alatt készült arczápoló-szer és a tanningene hajfestő-szer által lett elérve.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Az új gyűjteményes kiállítás megnyitása. A Könyves Kálmán Nagymező-utcai szalonjában ma délután nyitották meg a Hollósi Simon, Feiks Jenő, Jules Pascin, Kubin Alfréd, Feiks Alfréd és Kóber Leó festőművészek kiállítását. A szalon izléses termei a zsufalásig teltek meg közönséggel. A kiállítást holnaptól kezdve a nagyközönség hétköznapokon egész nap, vasár- és ünnepnapokon délután 1 óráig teljesen díjtalanul tekintheti meg.

(*) Jutalomjáték. A Király-Színház és Magyar Színház műszaki személyzete javára e hó 24-én, vasárnap délután 3 órakor előadás lesz a Magyar Színházban. Színe kerül díszelőadásban a Császár katonái. Az előadás után öt legérdekesebb számból összeválogatott hangverseny lesz, amelyre a jótékony czél iránt való tekintetből néhány előkelő fővárosi művész már megígérte a közreműködését. Jegy erre az előadásra rendes esti helyáron még váltható a szokásos helyeken.

(*) A „100 év múlva” zenéje. Martos Ferenc „100 év múlva” című, nagy látványos revüje, amely 10 képen keresztül vezeti a menyországban levő magyar Pantheonból nagyajtai Zajtay István feleskei nótáriust és a Luciferből Bandwurm-Bacur Gasztonná vedlett társát, zenezámokban is bővelkedik. A darab zenéjét Marton Géza, a Királyszínház karmestere állította össze külföldi dalokból. Eredeti számokat irtak a darabhoz: Grósz Alfréd, Marthon Géza, dr. Szirmay Albert, Vincze Zsigmond és Zerkovitz Béla. A revü előkészületei miatt holnap, csütörtökön a Királyszínházban nem lesz előadás, e helyett este 8 órakor lesz a sajtó képviselői és meghívott közönség előtt a „100 év múlva” főpróbája.

(*) Czigányhangverseny. A Magyar Czigányzenészek Egyesülete által a Népszínház-Vigoperában rendezett mai második hangverseny is csak kis közönség előtt zajlott le. Pedig a hatalmas zenekar ma is kiváló produkált. Munczy Lajos vezetésével szélesen, pompás színezéssel játszották a Himnusz. Majd Rácz Pali lépett a dobogóra és rázendített egy Dankó-nótára. Az öreg czigányprimás játékát szinte áhitattal kísérte a sok hegedű és klarinét. A végén fölzugott a taps, amely ráadásra kényszerítette a zenészeket. Paulay Erzsébet elszavalt Peterdi Andor „Nóta” című költeményét. Nádai Ilona énekelt, Oláh Lajos művészien tárogatózott, végül Radics Béla vezetésével a ze-

nekazok előadták a Rákóczi-indulót. Ezzel be is fejeződött a hangverseny.

(*) **Páris almája.** A Wiesenthal-leányok szombati fellépését megelőzőleg operette-premier ad a Népszínház-Vigopera: Claude Terrasse egy felvonásosát, a Páris almáját. A premier előtti napon is operettel együtt lépnek föl a Wiesenthal-leányok, ezuttal a Tündérszerelm kerül színpadra és pedig 7 $\frac{1}{2}$ órai kezdéssel.

6 **visit Fénykép 1 f 50**
HUNNIA FÉNYKÉPESZ.
BUDAPEST, KAROLY-KÖRUT 6.

FŐVÁROS.

(*) **Az előjárók és a gyermekvédelem.** A kerületi előjárók értekezlete most tárgyalta a belügyminiszter rendeletét, amelyet a gyermekvédelem ügyében kiadott. A belügyminiszter a rendeletben egyrészt szemrehányást tett a hatóságoknak, hogy a gyermekvédelem körül nem teljesítik elég buzgalommal a kötelességüket. Az előjárók ezt a rendeletet nem tartják végrehajthatónak. Az értekezlet kijelentése szerint eddig is megtették kötelességüket, de ahhoz nincs joguk, hogy konkrét panasz nélkül a családi életbe beavatkozzanak s esetleg házról-házra járva, keressék a gyermekmenhelybe szállítható gyermekeket. Egyébként a rendeletet a rendőrség is megkapta s a két hatóság együttesen igyekezik — mint eddig is — a gyermekvédelem ügyében teljes odaadással eljárni.

(*) **A gázgyárak megváltása.** A székesfőváros törvényhatósági bizottsága a jövő szerdán, május 27-én rendes közgyűlést tart. Ez alkalommal Vossits Károly tanácsos előterjeszti a pénzügyi bizottság, valamint a tanács javaslatát a budapesti légszuszgyárak megváltása ügyében, amelyet tegnap ismertettünk.

(*) **Szabályrendelet a tüzelőanyagok árusításáról.** A székesfőváros közgyűlése a tüzelőanyagok árusításának a szabályozása tárgyában szabályrendeletet alkotott és azt — jóváhagyás végett — felterjesztette a belügyminiszterhez. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter a ma érkezett leiratában arról értesíti a fővárosi hatóságot, hogy mielőtt a szabályrendelet érdemében határozna, jelentést kíván azokról a tapasztalatokról, amelyeket a hatóság az elmúlt téli időszak alatt szerzett, amely időben a szabályrendelet intézkedéseit már alkalmazták.

(*) **A drágasági pótlék.** Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter Budapest törvényhatósága közgyűlésének a tisztviselők drágasági pótléka tárgyában hozott határozatát 47570—1908. sz. a. a fővárosi közönséghez intézett leiratával jóváhagyta.

(*) **Átruházott szállítás.** A főváros köztisztviselési személyzete részére szükséges ruhaneműek szállítására nemrégiben árlejtést tartottak, amelyen a legkedvezőbb ajánlatot a Tiller Mór és társa cég tette, mintegy 7000 koronával olcsóbban, mint mások. Minthogy azonban a cég egyik tagja: Tiller Samu, fővárosi bizottsági tag, ezzel abba a helyzetbe jutott, hogy — mint a szállításban érdekelt félnek — le kellett volna mondania a bizottsági tagságról. Ezért óhajtott menekülni az ajánlatban tett kötelezettségtől hanem az eziránt való kérelmet a közgyűlés elutasította. Ekkor aztán a Tiller-cég alkudozásba lépett a Budapesti Szabóiparosok Hitel- és Termelő Szövetkezetével s együttes kérelmet adtak be, hogy a szövetkezet vállalja a szállítást ugyanazokkal a feltételekkel, amelyeket a Tiller-cég ajánlott. A tanács így hozzájárult a szállítás átruházásához.

(*) **Az adókvetők bizottságok.** Ma délelőtt a Ferencvárosi Függetlenségi Kör nevében küldötték meg Bérczy István polgármesternél s arra kérte, hogy az adókvetők új bizottság megalakításánál különös figyelemmel legyen arra, hogy ebben a függetlenségi párti polgárság is képviselve legyen, a mint azt maga a kormány is ezérezte. A polgármester kijelentette, hogy — amennyiben ez tőle függ — igyekszik a teljesítésén.

EGYESÜLETEK.

(—) **A Dunántúli Közművelődési Egyesület** Széll Kálmán díszelnök sokszorosított levelével felhívást intéz a magyar társadalomhoz, melyben az egyesület hazafias céljait, a közművelődés és közjólét érdekében kifejtett munkásságát ismertette, támogatást kérnek. Bizalommal fordulnak a társadalom művelt és hazafias köréhez és aláírási ivatek azzal a kéréssel adják át, hogy minél több munkatársat gyűjtsenek a hazafias feladatok megoldására.

(—) **Tanulók nyaralása.** Az Országos Középiskolai Tanáregyesület kebelében fennálló szünidei fődönkviktusok bizottsága f. é. július és augusztus havában Siófokon és Korondon tanári felügyelet alatt álló konviktusokat szervez, melyekben a tanulók napi 3 koronáért nyernek teljes ellátást. Jelentkezni egy hónapról is lehet; a jelentkezés határideje június 5. Részletes prospektusokat az érdeklődőknek Kemény Ferenc igazgató (VI., Buloyoszkay-utca 26.) küld. Ezt a több év óta kipróbált derék intézményt, mely hazafias missziót tölt be és éppenséggel nem üzleti vállalkozás, melegen ajánljuk a művelt középosztálynak figyelmébe.

TÖRVÉNYSZÉK

§ **Az antimilitaristák.** A forradalmi szociálisták organuma, a „Társadalmi Forradalom” egyik tavalyi számát az antimilitarizmusnak szentelte. A megjelent cikkek mindegyike a hadsereg intézménye ellen irányult, azt proklamálván, hogy a katonaság formájában szentesített tömeggyilkosság, éppen olyan gaztett, mint egy közönséges rablóbanda által elkövetett rablógyilkosság. Gondolkoznak tehát erről a katonák, akik azelőtt munkások voltak s ahoz képest — cselekedjenek. Az ügyvédség izgatást látott e cikkekben s ezért pörbefogta a forradalmi szociálisták lapját. Az inkriminált cikkekért két fiatal szabósegéd, Glückmann Miksa és Hermann Salamon vállalták el a felelősséget. A sajtópört Zsitvay Leó elnöklésével ma tárgyalta a budapesti esküdttörbíróság. A cikkekzők az elnök ama kérdésére, hogy bünyösnek érzik-e magukat, azt adták elő, hogy a tudósok között jobban el van terjedve az antimilitarizmus, mint a munkások között. Ezeket a tanokat, amelyek hirdetéséért a vádlottak padjára kerültek, nem ök találták föl; gróf Tolstoj Leó már szóról-szóra megírta mindezt, ök csak kiollózták az ő cikkeit más lapokból.

A bíróság dr. Keserü Lajos ügyész vádbeszéde után mindkét vádlottat megállapította a bűnösséget. E marasztaló verdikt alapján a bíróság Glücksmann egy évi, Hermann pedig 8 havi államfogházra ítélte. Az ítélet ellen Glücksmann semmisségi panasszal élt.

§ **Egy szeparé titkaiból.** Píringér Mihály ékszerész a múlt év augusztus 20-án éjjel 1 óra táiban betévedt Wanyotka Endre Lehel-utcai kávéházába. A kávé nagyon megörült a horkózi állapotban leledző ékszerésznek s mindjárt kinyitatta részére a szeparét. Azután megparancsolta kaszírónéjének, Flamm Zsófiának, hogy benn a szeparéban ittassa az öreget s igyekezze minél több italt rendelni s közbe-közbe vagdossa földhöz a poharakat is, hogy minél nagyobb czehet csináljon a vagyonos vendég. Sőt még arra is biztatta a leányt, hogy az ittas ember öleléseitől ne huzódozzék, ezek árát is megtéríti majd neki a felszámítandó czehből. Píringér reggel 5 óráig mulatott a szeparéban. Fizetésre kerülvén a dolog, nézeteltérés merült fel Píringér és Wanyotka kávé között. Miután a differenciákat el-

osztatni nem tudták, a kávé behívta az utcáról Bogdány József rendőrt, aki úgy találta, hogy Píringérnek van igaza. A kávé azonban nem tágitott s követelte a 43 korona 60 fillért. Píringér, mivel a cigányoknak odaadta már a pénzt, zálog fejében lehurta értékes aranygyűrűjét, de Wanyotka még az aranyórát és láncot is követelte biztosítékul s ezeket el is vette tőle. Másnap a fedezetül szolgáló ékszereket Lobner József főpinczérral elzalogosította. A megkoppasztott vendég feljelentésére zsarolás vétsége címén indult meg a büntető eljárás a fosztogató kávé ellen. A mai tárgyaláson beizagolást nyert, hogy a vizsgálat folyamán Flamm Zsófi kaszírót is hamis tanuvallomásra akarta rábírní, a bíróság bizonyítottan látta bűnösségét s elítélte s a rólás vétségeért egy havi fogházra s elrendelte az ítéletnek s a tanuvallomásoknak a VI. ker. előjárósággal leendő közlését a fenforgó kihágás megtorlása céljából. Az ügyész a vádlott terhére súlyosbításért felbevezte. A vádlott is főlebbezést jelentett be.

SPORT.

Budapesti versenyek.

— Tizenegyedik nap. —

A sikerdus tavaszi meeting utolsó napjának kiemelkedő száma a 20.000 koronával dotált Wenckheim Béla emlékverseny, melynek mértétföldes távján a derby-évjárat néhány jobb képviselője idősebb lovainkkal mérkőzik. A benevezettek között találjuk Mátkát is, mely rendkívül kedvező sulyával feltétlenül győzelmet aratna, de miután istállója oly versenyekben, hol tényleg a legjobb esélyvel indulna, rendszeren nem szokta indítani, így holnap sem indítja és ezért a verseny Gaboriau és Rentier között fog eldőlni, megjegyezvén, hogy Sonnenwendschein is esélyteljes pályázó. A másik érdekesebb verseny a 2000 méter távolságu 10.000 koronás Zár-handicap, melyben nehéz a győztest a számos többé-kevésbé egyforma esélyvel induló pályázó közül kihámozni. Nézetünk szerint Sixtus, Miután és Floridsdorf azok, mely aránylag a legjobb esélyvel indulnak és a győztes alighanem közülök fog kikerülni.

Jelöltjeink:

- I. *Hirnök II. — Otage.*
- II. *Jimmy — Bözske.*
- III. *Sixtus — Floridsdorf.*
- IV. *Rentier — Gaboriau.*
- V. *Teméraire — Feronnière.*
- VI. *Margit — Lohor.*
- VII. *Flowerseller — Tinca.*

(*) **Országos lovaglós- verseny.** Az Urlovasok Szövetkezete ma délután rendezte évi lovaglós-versenyét, mely díjlovaglás, díjgratás, jeu de barre és az idén először programmba vett magasugrásból állott. Az új számmal azonban nem volt valami különös sikerlik. Kevesen vettek részt és már a kezdő magasságot, alig egy métert se tudták kifogástalanul venni a versenyzők. A győztes lovas 135 czm-t ugrott csupán, ez oly gyenge eredmény, ami valóban még díjat sem érdemel. A sportszeriség kedvéért megtehették volna azt, hogy standard magasságot tűzzenek ki, melyen alól nincs díjazás. Miután pedig az ily standard aligha lehet kevesebb 150 czm-nél, a szép díjak jövőre maradhattak volna, amidőn talán komolyabban veszik ezt a versenyt. A díjlovaglás a megszokott egyhanguságban folyt le, a díjgratásnak voltak azonban igen érdekes momentumai, a közönségnek pedig a jeu de barre tetszett legjobban, melyben Lipcsey Ádám tünt ki bravuros védekezésével. — Augusztia főherczegasszony is végignézte két fiacskájával a versenyt, körülöttük pedig az arisztokrácia tagjai és még sok-sok szép asz-

HETI MŰSOR.

Május	Nemzeti Színház	N. kir. Operaház	Vígyszínház	Király-Színház	Népszínház (Vig-Opera)	Magyar Színház	Főv. nyárszínház	Jratia színház
22 Péntek	Ifju Barta Tamás	Bohémélet	A velencei kalmár	100 év mulva	Vendélem, utána Wiesenthal-leányok klasszikus táncza	A Sasiók	Mignon	Rendnek muszáj lenni
23 Szombat (d. u. este)	Ifju Barta Tamás	A csavargó	Szentivánéji álom	100 év mulva	Páris almája, utána Wiesenthal-leányok klasszikus táncza	Sasiók	Lisistrata	Hadrik Anna irodalmi estélye
24 Vasárnap (d. u. este)	Csongor és Tünde	Hunyadi László	A tanítónő A revizor	A drótostót 100 év mulva	Páris almája, utána Wiesenthal-leányok klasszikus táncza	A császár katonái A Sasiók	Aranyvirág Lisistrata	—

szony pompázott a tavaszi toillettek élénk színeiben. — Az országos lovagló-verseny eredményeit a következőkben adjuk:

Díjlovaglás A) 1. Gr. Orsich Pál fhdgy. (10. honv. husz. ezs.), 56 s. k. Timbal ap. Timothy, a. Bálkirályné, lov. Abonyi Andor száz. (3. honv. husz. ezs.). 2. Br. Rohn Adolf száz. (12. drag. ezs.), 76 sz. k. Iskra (fv.), lov. Brabec Viktor fhdgy. (12. drag. ezs.). 3. Reitter Holm hdgy. (2. husz. ezs.), 76 stp. her. Jánosvitéz (fv.), lov. tulajdonos. 4. Dragoni Alfréd vezérkari száz. 76 s. her. Paksi (fv.), lov. tulajdonos. 5. Gülcher Conrád fhdgy. (11. uhl. ezs.), 66 stp. k. Dollaprinzessin (fv.), lov. tulajdonos. 6. Ulrich József fhdgy. (42. tüz. ezs.), 66 s. k. Giesha (fv.), lov. tulajdonos. 7. Scherber Jakab száz. (7. drag. ezs.), 76 f. her. Schwarzer Peter (fv.), lov. tulajdonos.

Díjlovaglás B) 1. Gr. Esterházy Alajos hdgy. (7. husz. ezs.), Mon amour, lov. tulajdonos. 2. Br. Schwaben-Durneiss Gyula fhdgy. (7. husz. ezs.), Judás, lov. tulajdonos. 3. Gr. Károlyi Mihály Mea culpa lov. hg. Windischgrätz Lajos hdgy. (16. husz. ezs.). 4. Lov. Marnegg Hermann hdgy. (2. uhl. ezs.), Vigjáték, lov. tulajdonos. 5. Poten Guido fhdgy. (4. uhl. ezs.), Lora, lov. tulajdonos. 6. Georgievits Constantin hdgy. (16. husz. ezs.), Fanny, lov. tulajdonos. 7. Vojnarovits Viktor fhdgy. (8. honv. husz. ezs.), Fanny, lov. tulajdonos.

Díjlovaglás C) 1. Mainoni Ede hdgy. (8. uhl. ezs.), Lady Ozmin, lov. tulajdonos. 2. Pongrácz Artur őrnagy (12. husz. ezs.), Bunko, lov. tulajdonos. Jeu de barre A) 1. Jászay Miklós fhdgy. (2. honv. husz. ezs.), Fergeteg, lov. Vargyas Andor fhdgy. (3. honv. husz. ezs.). 2. Forster László száz. (8. honv. husz. ezs.), Tarci, lov. tulajdonos. 3. Szánthó Béla száz. (8. honv. husz. ezs.), Fönix, lov. Lipcsey Márton fhdgy. (8. husz. ezs.).

Magasugrás. 1. Pongrácz Artur őrnagy (12. husz. ezs.), lov. tulajdonos. (135 czm.). 2. Keresztes János hdgy. (11. husz. ezs.), Griseldis, lov. tulajdonos. 3. Br. Schwaben-Durneiss Gyula fhdgy. (7. husz. ezs.), Judás, lov. tulajdonos.

Jeu de barre. B) 1. Szánthó Béla száz. Fönix, lov. Lipcsey Márton. 2. Hg. Windischgrätz Lajos hdgy. (16. husz. ezs.), Rubby, lov. Guido Egon hdgy. (16. husz. ezs.).

Nyilt-tér

rovásban közliért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

ÉRTESETÉS!

Sok évi üzleti gyakorlatomban arra a tapasztalatra jutottam, hogy a közeli nyaralóhelyeken időző igen tisztelt vendéközönység élelmiszer szükségletét főzletemből már csak azért sem láthatom el a mai kor igényeinek megfelelőleg, mert az onnan való bármily gyors kiszállítás által is minden áru, főleg csemegé nagyban veszt üdéséből, frissességéből, miért is hogy ez irányban is kiérdemlem az igen tisztelt vendéközönység megelégedését és bizalmát, bár anyagi áldozatok révén, úgy a Svábhegyen, mint a Zugligetben külön-külön fióküzletet nyitottam.

Ezen üzletekben a m. t. közönség ugyanazon áruegységeket kapja, melyek főzletemben s haza még ugyanazon árakon is.

Nagy ta és szénraktárt is tartok, hűtőberendezéseim olyanok, hogy a lemelegebb időben is az ó-szes italokat, hús, sajt és vajneműket jözbe hűve adhatom.

Nem szükséges tehát, hogy a nagyérdemű közönség élelmi szükségletét a vár.sból vigye magával, mert hisz a mai kor minden igényének megfelelő üzleteket bocsátok rendelkezésére.

Hiszem, hogy áldozatkész törekvésem méltánylásra talál.

Kiváló tisztelettel

Dr. SZULY ALADÁR

Főüzlet: IV., Múzeum-körút 23—27.

Fiókok: Svábhegy (volt Szakál-üzlet), Zugliget (Fácán telep.)

Vérgyógyítás. Hemopatia

Uj, eredeti gyógymód, mely rendkívül sikeres alkalmasható köszvény, asztma, görvéllykór, szív-lágy gyomor-, bel- és idegbajokban (neurasthenia) és nemely fontosabb bőrbajban (pl. Lupus). Biztos védelem szélhűtés és elmozzar ellen. 18 évi tanulmányozás és alkalmazás után most szás (eg szás teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedül képviselőjének Dr. Kovács J. egyet. orvosnak (Hemopatia) tudósítását. Budapest, V., Váci-körút 18. szám alatt. Rendelés naponta 9—1-g és 3—6-g. Díjazott levélre várnak. — Betegeket intézetben kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymóda.

KÖZGAZDASÁG.

Kornfeld a tőzsdén.

Kornfeld újból elfoglalta a tőzsde elnöki székét.

Budapest, május 20.

A bizalomnak és szeretetnek őszinte megnyilvánulása után, aminőben Kornfeld Zsigmondot nemcsak a tőzsdei és gazdasági körök részéről, hanem felsőbb helyről is részesítették, a tőzsde népszerű és nagytekintélyű elnöke nem tehetett egyebet, minthogy megmaradt állásában. Az elnök elhatározása óriási örömet keltett a tőzsde tagok sorában, akik között Kornfeld ma jelent meg először. Ez alkalomból a tőzsdén olyan meleg és általános ünneplésben részesítették, hogy arra példát a tőzsde multjában hiába keressünk. Az ünneplés alkalmával Kornfeld néhány olyan fontos nyilatkozatot tett, amelyek sejtetni engedik, hogy a tőzsdereform kérdése már a közel jövőben napirendre kerül. Ez a reform igen nehéz kérdéseket fog megbolygatni, amelyek egész nemzetgazdaságunkra nézve fontos hatással lehetnek. És az a bizalom és határozottság, amellyel Kornfeld e kérdéssről megemlékezett, legjobban bizonyítja azt, hogy ennek a reformnak az ő avatott kezében van legjobb helye.

A tőzsde mai szép ünnepéről egyébként a következő tudósításunk számol be:

Simon Jakab alelnök vezetésével vonultak be a tőzsdetanács tagjai az elnök szobájába, ahol Simon Jakab üdvözölte Kornfeldet, mire

Kornfeld elnök a következőket mondotta: Tisztelt uraim! Engedjék meg, hogy őszinte és mélyen érzett hálámat fejezzem ki azért a szives, a mi körünkben ugyszólván példátlan kitüntetésért, amellyel engem az imént lefolyt események alatt részesíteni szivesek voltak. Hogy mekkora értéket tulajdonítok kivánságuknak, bizonyítottam azzal, hogy eleget tettem az urak kivánságának és a levelemben megírt határokon belül késznek nyilatkoztam arra, hogy amennyiben az urak bizalma engem tovább is kíséri fog, engedni fogok. Azt a következtetlenséget, amely rám nézve e lépéssel beállott, azzal mentem ki, hogy maradásommal a kötelességek magas szférái követelményeinek felelek meg. És ha már a körülmények úgy fordultak, hogy eredeti programom aképpen változik meg, hogy az új törvény megalkotásánál is vezetnem kell az önk tanácskozásait, úgy az nem a rendes ügyemet egy momentumát képezi, hanem a tőzsde életének oly stádiumát, mely a teljes erőnköt szükségessé teszi. Felejtetetlen előtem az önk barátságának fényes bizonyítéka, mely életem örömmel telíti. Legyenek meggyőződve tisztelt uraim arról, hogy ezúttal is tudásom és erőmhez képest fogom az önk megelégedését megnyerni. Nem mulaszthatom el az alkalmat, hogy kifejezést ne adjak az uraknak, de különösen Simon Jakab alelnök ur iránt érzett hálás köszönetemnek azért a fáradhatatlan buzgalomért, amellyel nemcsak nekem, hanem magának a tőzsde intézményének is értékes szolgálatokat tett. (Hosszantartó éljenzés.)

Ezután Beck Marcell bankigazgató kérte fel az elnököt, hogy jelenjen meg a tőzsdeteremben, ahol a tőzsdetagok kívánják köszönetüket kifejezni előtte az elnökség megtartásáért. Kornfeld Zsigmond a tőzsdetanács és a tőzsdetikárság kíséretében megjelent az értéktőzsde nagyertermében, ahol Strasser Imre tőzsdetanácsos beszédet intézett az elnökhöz, mire Kornfeld mélyen megindulva a következőképp válaszolt:

Tisztelt uraim! Meghatottan, sőt szinte megdöbbenve állok önök előtt. Készületlenül talál a kitüntetés, amelyet nekem szántak és az érzelmek árában, amelyek lelkeket eltöltik, hiányzik a kellő nyugalom és hiányzanak a kellő szavak, hogy világosan és higgadtan mondjam el mindazt, amit érzek. Engedjék meg tehát, hogy csak röviden válaszoljak igen t. barátom ékes beszédére és ajándékozzanak meg ezzel az alkalmammal is azzal az elnézéssel, amellyel ténykedésemet kísérem mindig kegyesek voltak. (Éljenzés.) Elhatároztam, hogy sok oldalról kifejezésre jutott kivánságuk engedve, az elnöki tisztséget, amennyiben az önk és a tőzsdetanács bizalma nem hagy el, az új tőzsdetörvény megalkotásáig megtartom. Azt véltem

ugyan, hogy már most visszavonulhatok abban a tudatban, hogy feladatomat legalább bizonyos mértékig teljesítettem. Minhog azonban általánossá vált az a nézet, hogy éppen az említett törvényre vonatkozó tanácsok, felvilágosítások és küzdelmek megkövetelik, hogy azokban mostani állásomban vegyek részt, meghajlok a kivánságok előtt és igyekezni fogok a mi ügyünknek szentelni szerény szolgálataimat, amely férfias meggyőződésem szerint az ország ügye is. Nyugalommal, reménnyel és hittel nézek az új törvény megalkotása elé. Be kell és azt hiszem sikerülni is fog bebizonyítanunk, hogy mi csak olyat óhajunk és akarunk, ami nemcsak a mi előnyünknek szolgálja, hanem az egész magyar közgazdaságnak is üdvére válik és hogy azt az utat, amelyen haladva bebizonyítottuk, hogy intézményünk nem egyoldalú speciális érdeket szolgáló intézmény, hanem országos intézményi jellegét jogosan bírja, elhagyunk egy percre sem fogjuk. És ebben a perczben semmi kísértésnek sem fogunk engedni. Örvendetes tény, hogy ezt a törekvést lassan kezdik már azok a körök is méltányolni, amelyek eddig szomorú félreértések következtében bennünket, legalább szerény nézetem szerint nem egészen igazságosan ítéltek meg. És ebben a tekintetben és ebben a perczben az egész tőzsde nevében legyen szabad hálátelt szívvel megemlékezni arról a meleg érdeklődésről, amelynek éppen az utolsó napokban a magyar kormány és első sorban a miniszterelnök ur ő exczellenziája tanujelét adta az egész tőzsdeintézményre nézve és rám nézve annyira kitüntető és hízegő közbelépésnek. Lankadatlan jóindulattal kíséri törekvéseinket a kereskedelmi miniszter ő exczellenziája és nagybecsült államtitkára is. Reméljük a jót és igyekezzünk továbbra is. (Éljenzése.) Azt hiszem, egész erőnkkel azon kell lennünk, hogy az új törvényben két fontos momentum sértetlenül tartassék fenn. E két főmomentum először is tőzsdénk autonómiaja, másodsor cselekvésünk azon szabadsága, amely a közjával és az általános gazdasági élet többi érdekével és ágazatával összhangban áll. (Élénk helyeslés.) Azt hiszem, hogy intézményünknek csak diszere válik, ha az állam kellő és legszigorubb felügyeleti hatósága mellett tesz, létezik és teljesíti kötelességét. A cselekvési szabadság tekintetében nem kíván intézményünk többet, mint azt, hogy azt tehesse, ami az egész ország javára válik és távol van tőle minden olyan egyoldalú törekvés, mint távol volt eddig is, hogy saját érdekeit a közjó rovására igyekezzék ápolni. Mindez azonban ránk nézve kötelességeket is ró. Első sorban azt, hogy a kereskedelmi becsület és korrektség, amelyet bizonyos oldalról elhomályosítani igyekeztek, megint ragyogóan tűnjék fel a gazdasági láthatáron. Bizván a multban és a tapasztalatokban, nemcsak szívem mélyéből kívánom, hanem biztos hittel is remélem, hogy a kereskedelmi tisztesség a korrektség szimboluma és netovábbja lesz a jövőben is. (Hosszantartó, lelkes éljenzés.)

A beszéd elhangzása után Kornfeld a tőzsdelátogatóktól és a tőzsdetanácsosoktól követve hagyta el a termet.

Majd az értékpapirkereskedők országos egyesülete küldöttsége kereste fel Kornfeld Zsigmond elnököt, akit Fleissig tőzsdetanácsos üdvözölt.

A tőzsdetanács három tagból álló küldöttsége délután dr. Wekerle Sándor miniszterelnöknel tisztelt Simon Jakab alelnök vezetésével. Simon Jakab alelnök üdvözölte a minisztert és tolmácsolta a tőzsdetanácsnak köszönetét, hogy Kornfeld elnök lemondó szándékának megmánsítása érdekében szavát felemelte. Ebben a tőzsde újabb tanujelét látja annak a jóindulatnak, amelyet a miniszterelnök a tőzsde intézményre iránt tanusított.

Wekerle Sándor miniszterelnök szívesen fogadta a küldöttséget és kijelentette, hogy a tőzsde igaz érdekeit mindig szemé előtt tartotta és miután ismeri Kornfeld elnöknek nézetét, örömmel teljesítette azt a feladatot, amit maga elé tűzött, hogy az ellentéteket eloszlassa és az elnököt — kinek esetleges távozása a tőzsdére és ezzel egész gazdasági életünkre pótolhatatlan és súlyos veszteséget jelentett volna — maradásra bírja. Reméli, hogy ezzel a tőzsde sokat boiygott nyugalma ismét visszatér.

A küldöttség a miniszterelnök válaszát megelégedte.

93.75, Osztrák hitelintézeti részvény 198.30, Osztrák-magyar államvasut —, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.02, Bécsi Bankverem 131.20, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 96.75, 4-2 százalékos ezüstjárdék 99.05, Osztrák koronajárdék 97.10, Magyar koronajárdék 93.60, Osztrák-magyar bank 123.80, Déli vasut részvény 22.90, Elbevlgyi vasut —, Bécsi váltóár 849.16, Párisi váltóár —, Union bankrészvény 135.50, Alpési bányarészvény —, Gyenge.

Hamburg, (Zárlat) május 20. 4-2 százalékos ezüstjárdék 98.80, 1860. sorsjegy 153.50, Déli vasut 23.—, 4 százalékos aranyjárdék 98.40, Osztrák hitelrészvény 198.50, Osztrák-magyar államvasut 148.10, Olasz járdék 104.10, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 93.50. Nyugodt.

London, május 20. Angol consol 86⁵/₁₆.

Páris, május 20. (Zárlat) 3 százalékos Francia járdék 96.72, Osztr. aranyjárdék 98.95, Magyar aranyjárdék 95.90, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 497.—, 4 százalékos Olasz járdék 104.55, Déli vasut elsőbbségi kötv. 310.—, 5 százalékos marokkói járdék 516.—, 4 százalékos 1890. Román kölcson 96.89, 4 százalékos Kons. amort. román járdék 91.25, 4 százalékos Amort. román járdék 1905. 92.75, 5 százalékos Orosz járdék 1906. 98.15, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 505.—, 4 száz. Szerb járdék 1907. —, 4 százalékos spanyol járdék 94.25, 4 százalékos unifikált török jár. 95.90, Török sorsjegy 180.50, Török dohányrészvény 431.—, Osztrák földhitelintézet 1118.—, Osztr. Länderbank 469.—, Magyar jelzálogbank 460.—, Banque de Paris 1434, Banque Ottomane 728.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut 140.—, Meridional vasut 685, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 494.—, Rio Tinto 16.17, Sucrerie d'Egypte 30.—, Tula 234.—, Thomson Houston —, Urinkanyi kőszén 153, Chartered 18 75, De Beers 271.—, East Rand 91.25, Jagersfontein 87.—, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company —, Váltó Amsterdamra (rövid) 207.50, Váltó német piacokra (rövid) 123.—, Váltó Bécsre (rövid) 104.50, Váltó Belgiumra (rövid) ⁵/₁₆, Olasz aranyváltó (rövid) pári, Váltó Svájcra (röv.) ³/₁₆, Csek Londonra 251.20, Magánkamatláb 2³/₁₆, Szilárd.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, május 20-án. (Hivatalos tudósítás). Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban) — fillér. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 130—132 fillér. Fiatal közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 132—134 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 136—140 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg felüli súlyban) — fillérig, közép (páronként 240 — kilogramm súlyban) — fillérig.

Sertéslétszám: 1908. évi május 18. napján volt készlet 36069 drb., 1908. május hó 19-én felhajtott 398 darab, 1908. május 19-én elszállított 194 darab, 1908 május 20. napjára maradt készletben 36273 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: nyugodt.

Sertésüzletvásár.

Budapest, május 20. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 439 darab sertés, 138 darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 919 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz, összesen 1358 darab sertés, 138 darab süldő, — darab malacz. Eladatott 839 darab sertés, 16 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 519 drb sertés, 122 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg-on felül ételsúlyban 100—104 fillér, ételsúlylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig 96—100 fillér, ételsúlylevonással 120—122 fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillérig, ételsúlylevonással 126—134 fillérig, fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, ételsúlylevonással 132—140 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, ételsúlylevonással 134—140 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül —, könnyű 140—300 kgr.-ig — 92 fillérig, ételsúlylevonással — fillérig. Belföldi süldő 92 — fillérig, horvát süldő — 104 fillér Malacz — fillérig. (Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, ételsúlyban értendőek.) A vásár irányzata lanya. Az árak 2—4 fillérrel estek.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Május 21. —

Kinevezések. A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök Simonyi József ideiglenesen nyugdíjazott sóellenőrt a szepreni adóhivatalhoz sóellenőrré, Novák Endre mázsaszkütdet az aknaszlatinai főbányahivatalhoz mázsaszkütdé, Borbély János mázsaszkütdet a tordai m. kir. sóbányahivatalhoz mázsaszkütdé, a técsői adóhivatalhoz Josa Ferencz kiskvárdai adóhivatalhoz adóhivatali ellenőrré; az igazságügyminiszter Jégh Károly máramaroszi törvényszéki joggyakornokot a balázsfalvi járásbíró-sághoz és Toldy Gyula fehértemplomi törvényszéki joggyakornokot a karánsebesi törvényszékhez jegyzökké, Fazekas Gyula zilahi törvényszéki díjnokot a csikszeredai törvényszékhez irnokká, Simonits Jenő alsójárjai járásbíró-sági díjnokot a csákgörbői járásbíró-sághoz végrehajtóvá; a balassagyarmati törvényszék elnöke a felügyelete alatt álló salgótarjáni járásbíró-ságnál megüresedett III. oszt. hivataliszolgai állásra Fábán Márton ottani törvényszéki napidíjas szolgát nevezte ki.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter Szekeres Tivadar sádsi járásbíró-sági irnokot a csurgói járásbíró-sághoz; a temesvári ítélőtábla elnöke Páskády György temesvári törvényszéki hivataliszolgát saját kérelmére eddigi minőségében, a temesvári ítélőtáblához helyezte át.

Pályázatok. A nagykatái járásbíró-ságnál állandó díjnoki állásra május hó 28-ig, a szabadkai járásbíró-ságnál albirói, a kassai pénzügyigazgatóságnál pénzügyi segédtitkári, a szepreni adóhivatalnál pénztárnoki, a m. láposi adóhivatalnál ellenőri, a szegedi pénzügyigazgatóságnál pénzügyi fogalmazó-gyakornoki, a zágrábi fővámvivatalnál díjtalan vámgyakornoki állásra 2 hét; a przemysli katonai élelmezési raktárnál egy gépészi, Bánkeszin (Nyitra várm.) postamesteri és Pervován (Krassó-Szörény várm.) postai ügynöki állásra 3 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

VIZÁLLÁS.

		máj. 20. máj. 19.		máj. 20. máj. 19.			
Inn	Sharding	2.43	2.44	Tlaza	M.-Salgot	0.88	0.77
Duna	Passau	3.75	3.85		Tekehaza	0.78	0.89
	Linz	1.23	1.88		V.-Namény	1.92	2.85
	Bécs	1.59	2.20		Tokai	3.72	4.25
	Pozsony	3.89	4.05		Tiszafüred	5.08	4.40
	Komárom	5.05	5.28		Szolnok	5.44	5.82
	Budapest	6.00	5.68		Csongrád	5.49	5.41
	Páka	4.89	4.87		Szeged	5.93	5.88
	Mohács	5.75	5.71		T.-Becse	4.72	4.76
	Gombos	6.04	6.00		Titel	5.16	5.28
	Ujvidék	5.24	5.11		Óndava	0.88	0.95
	Pancsova	4.75	4.89		Tapoly	0.66	0.66
	Orsova	4.29	4.36		Báffia	2.63	2.26
Horva	Morvafalu	1.65	1.90		Ródroz	1.60	1.60
Vág	Zselna	1.16	1.26		Ladimőcs	0.88	0.84
	Trenesén	0.78	1.16		Sató	0.05	0.50
	Szered	1.25	1.50		Hernád	0.01	0.10
Hába	St.-Gothárd	0.—	0.20		Bereetty	0.—	0.90
	Sárvár	0.17	0.18		Csucsa	0.32	0.31
	Győr	4.18	4.38		N.-Várad	0.85	0.72
Dráva	Varasd	2.25	2.50		Helányos	0.85	0.71
	Zákány	0.94	1.15		Tonke	0.72	0.—
	Barcs	2.10	2.50		Gurabona	0.84	0.—
	Eszék	3.85	3.80		Rorosjenő	0.—	0.82
Hara	M.-Szerdan.	1.70	2.08		Bákés	1.74	1.18
Száva	Zágráb	0.35	0.54		Gyoma	3.04	3.—
	Szilveska	1.04	1.85		Gy.-Fehérvár	0.—	0.18
	Décs	4.16	4.43		Branyicska	0.—	0.56
Szamos	Mitrovicza	0.34	0.80		Soborstin	0.66	2.25
	Bécs	1.40	1.56		Arad	2.18	1.25
	Szalimár	0.66	0.74		Nink	1.18	1.28
Kraszna	N.-Majtény	0.28	0.30		K.-Kestély	0.90	0.62
Latorca	Munkács	0.22	0.25		Kisvótó	0.04	0.69
Lahores	Homonna	0.22	0.25		Tomestár	0.04	0.69
Ung	Perecseny	0.22	0.—		Becserek	1.33	1.66

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: **PAJOR MATYÁS**

Mielőtt
jégszekrényt venne tekintse meg **Moskovitz S.**

saját készítményű jégszekrényeit Budapest, Róka Szilárd-utca 10. Ajánlja saját találmányu jégszekrényeit, melynek belszerkezete teljesen szétzedhető, miáltal tisztántartása rendkívül előnyös és 50% jégmegtakarítás érhető el. Kívánatra árjegyzék ingyen és bérmentve. 20 százalékkal olcsóbb mint bárhol.

Ára 2.50 fill. 4. új kiadás. Törképekkel.

TÁTRAKALAUZ

Uit-tató a Magyar Tátrába és a Tatravidék fűrdőibe. — A Magyarországi és Árpádegyesület közreműködésével szerkesztette: **Dr. Szontagh Miklós** kir. tanácsos. Átnézte: **Dr. JARMAY LASZLO.**

1908 Singer és Wolfner kiadása BUDAPEST, VI., Andrássy-ut 10.

Reichenbergi Automobilgyár
G. M. B. H.
Reichenberg
(Csehország)

Turakocsi 24—30 HP. Első
rendű gyártmány, rendkívül
mérsékelt árak.

Magyarországi vezérképviselőt:
HELIOS
Automobilvállalat
Budapest, V., Bálvány-u. 12.

Table with columns for 'Buza', 'Egyéb gabonafélék', 'Burgonya', and 'Különb. termények'. It lists various agricultural products and their prices in different units.

Table titled 'Államadósság közléseinek' containing financial data, interest rates, and exchange rates for various banks and currencies.

Table listing various goods such as 'Ujjai tégla és mész', 'Danubius-hajó', and 'Kassa-oderb. v. 1889. frt. 6%', along with their respective prices.

A MODEL

— REGÉNY. — Irla: EDMOND MITCHELL.

HATODIK FEJEZET
Nos, Sir — fordultam a magas széken ülő ur felé — nem kérem az ön névgyéct. Ha esetleg nevére vagy a czimére szükségünk találna...

mindkettőn a háztetőn és azt vártuk, hogy aludni térnek. A esengetés után egészen csendben maradtunk, mert esodálkoztunk, ki jöhet még ilyen későn. Meg féltünk is, hogy valaki észrevette, mikor átmásztunk a rácsra.

— Ha a másik ezideig el nem párolgott, egészen bizonyos, hogy már ő is elszökött, — mondtam én Sterlingnek.
— Erre felteheti a legutolsó souját, őrnagy ur, — kontráztott nekem a kis furcsa legény.

SZÍNHÁZAK

Csütörtökön, 1908. május 21-én.

Remzeti Színház

Makrancos hölgy

Vigjáték 5 felvonásban, írta: Shakespeare, fordította Lévy...

Dr. Kir. Operaház

Téli rege.

Opera 3 felvonásban. Shakespeare vizjátéka után szövegét írta Willner...

Király színház

Zárva

Magyar színház

A Sasfiók

L. Alcion) Dráma 5 felvonásban írta Rostand...

CHICAGO

Mozgófénykép vállalat. Bpest, VII., István-ut 39.

Népszínház-Operára

Ezeregy éj.

Operett 5 felvonásban, 4 képben írta Lindau...

Vígsház

Tatárjárás.

Operett három felvonásban, írta Bakonyi Károly...

Úránia színház

Spanyolország.

Városligeti Nyári Színház

A gépiró kisasszony

Víg operett 8 felvonásban. Írták: W. Friezer és G. Zwerenz...

Fővárosi nyári színház

Egy könnyelmű leány

böhöztes életkép Kezdeté fél 8 órákor

Apollo Projektográf

(Telefon 68-39.) Nizza látképe. Polójáték (Saját felvétel).

BUDA KIRÁLY KESERÜ VIZ... ELSŐRANGU HASZNÁJTO... KAPHATÓ MINDEN FÜSZERKERESKEDESBEN

DELI étterem és kávéház... Ma és mindennap délután 1/25-1/27-ig és este 1/29-től kezdve az európai hírt... CISKOVSKY

PÁLMAIGET NAGYVENDÉGLŐ... ARÉNA-UT 74. SZÁM... Esténként TOLL ÁRPAD és KÁROLY zenekarának hangversenye.

EKAMP GYULA a bikszádi fürdő étterem volt bérlelője.

Az újpesti hajóállomási vendéglőben naponta élőhalból szabad tűzön főzött

HALÁSZLÉ KATONA-ZENE.

Wampetics vendéglőjében Kedvező idő esetén naponta délután és este valamint vasárnap és ünnepnap délelőtt is

katona zene

TENNIS-RAKET JAVÍTÓ Tenisz-pálya-készítő és felszerelő. Versonyjátékosok egyedüli raketjavítója.

Czimbalom kedvelők Mielőtt bárhol czimbalmot vásárolnának, kérjenek árjegyzéket a czimbalomkészítés elismert első szakértőjétől...

Habits Ártal Budapest, VII. kerület Erzsébet-körút 42. szám

OLSZEWSKY TADEUSZ fogműterme Budapest, Múzeum-köru 23. I. emelet.

Jól lát? Ha nem, akkor forduljon bizalommal HATSCHK optikushoz...

Valódi brünni szövetek az 1908. évi tavaszi és nyári idejére. Egy szelvény 7 korona... SIEGEL-IMHOF Brünn.

Panpanin Tomea fagyalt különlegességek gyára Budapest, VII., Tökölly-ut 46. sz.

SZABADALMAKAT védjegyeket és mintajelöléseket megteremtő Szabadalmakat Értékesítő Vállalat

Köszöggön Dr. Dreiszker József vizgyógyintézete és szanatóriuma egész éven át nyitva, gyógyfürdői fenyves parkkal körülvéve...

TATRA-MULATÓ VII., KIRÁLY-UTCA 77. Igazgatóság: WABITS és GRUNER. Budapest legrészebb családi mulatója.

«ETERNEL» HALO-SZOBA BUTOROK fényezett tömör keményfa, mahagoni betéttel: 2 szekrény, 2 ágy, 2 éjjeli szekrény...

Mesterhegedű nem, de jó hangu hegedűt tokkal és vonóval csak 12 koronáért kaphat egyedül Wágner a Hangszerkirály-nál

FŐVÁROSI ORFEUM WALDMANN IMRE igazgató. VI., Nagymező-n. 17. Ma és minden este! «Keringöláz» a legújabb veritő-attrakció.

BEKETOW CIRKUSZ Városliget Telefon 107-46. Ma este fényes előadás 12 óriási oroszán egy ketrechen

Hull a haja? Használja a Petroleum-hajszesz-t. Egy eredeti üveg ára 2 korona.

vetek

Idényre. 7 korona, 10 korona, 12 korona, 15 korona, 17 korona, 18 korona, 20 korona.

rűnn.

5 éves, ha imhof cég, lentények, választék, a legkisebb ruban.

omea

gyára, -ut 46. sz., rendű minőségben, arantálva.

AKAT

almát megszerző, Vállalat, SZ-KÖRUT 17., Telefon 24-20.

naotória

alkal körülvéve, lom-e bajban szenvedő vagy gyógyulása, egészség győzele, egy személynek heti háromszori étkezés, más, rendszeres orvosi felvilágosítást és el tulajdonosa igaz-

LATO

GRUNER. mulatója.

műsor.

adás, azontul előadás. saját eredeti előecottalok dán soubrette. Orlova osnó, Schmielt deti műsorával. r Elza cabaret baritonista. Adate 8 órákor.

BUTOROK

betéttel: 2 szekrény, mozdótűkkel és k a betétek fényező y. Közvetlenül csak 3. földszint.

rkirály-nál

-körtut 15k. eszélőgépek 7 K-tó 10 K. Hermentomok tányosán kaphatók. telefon 67-85. ját műterem.

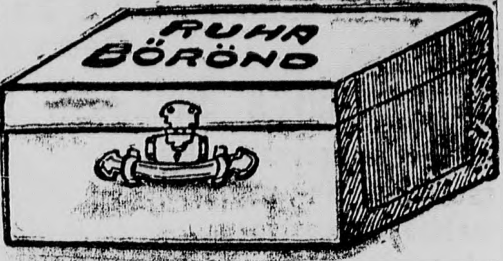
513. szám. Kézi táskák, fekete grogainbőről, vérm kereten, kulccsal zárható, erős béles és belül egy oldalasb.

523. szám. Angol táskák, finom barna tehénbőről, erős vérm kereten, kulccsal zárható sárgaréz zár és áthajtottal (patent) fogó finom béles és belül egy oldalasb.

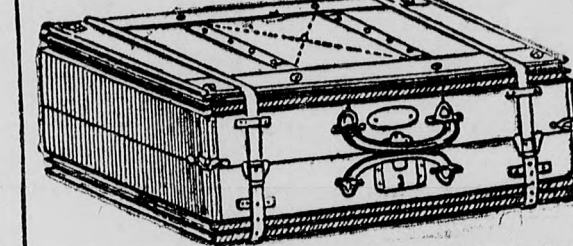
533. szám. Okmánytáska, fekete finom tehénbőről, (patent) fogó, kulccsal zárható két tolvár, finom béles és belül egy oldalasb.

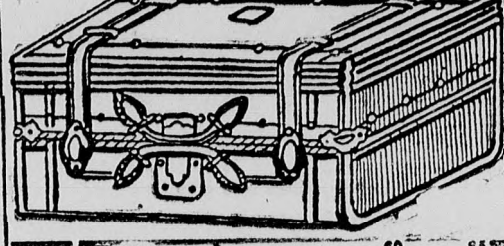
552 1/2 sz. Ruha bőrönd, barna vagy szürke, vízhatlan vítorlavászonnal borítva, erős bőrfogó és finom zár.

515. sz. Női-kalapbőrönd, vítorlavászonnal borítva, finom zár, satainbélés (patent) tartókkal, a melyre a kalap csak kalaptüvel át less tűzve, igen célszerű, mert a kalapnak gyűrődése vagy törése ki van zárva és igen könnyű, 3 tartó de 4 kalap elhelyezhető. Ára K 9.50

539. sz. Hármaszoros kézi bőrönd, barna vagy világos vítorlavászonnal borítva, mindkét oldalán téghajtható díszes bőrfogó és lezárva, védőcső átkötő sziljakkal és kulccsal zárható.

544. sz. Díszbőr-kézi bőrönd, kivitelezés ugyanolyan mint az 543. számú, csak az egyik oldala téghajtható, másik oldala kemény és két záródoval.

543. sz. Díszbőr-kézi bőrönd, mindkét oldala téghajtható átkötő sziljakkal, finom kulccsal zárható zár, cromó béles, elválasztó rekesz mappaszertű táskával.

507. sz. Úri bőrönd, háromszoros furniérból készült állvány, vítorlavászonnal borítva, olajfestékkel festve, körbéküli tömörén hejtött kemény fa láncok a k. l. biztonsági zárok, egy záródo és egyéb vasalások sárgarézről, bőrfogó csőrel bélelve, egy betét lecsatoló hevederrel.

Az anyag előnyös bevásárlása folytán, abban a helyzetben vagyok, hogy elismert elsőrangú gyártmányaimat ezen előnyárok mellett forgalomba hozhattam.

Heller Mór Utóda Budapest, VII., Károly-körut 3

Ezen árlapot kérem (az összehasonlítás céljából) megőrizni és engem szükség esetén, becses megrendelésével megtisztelni.

Butorok művészi javítása. Megrongált vagy rosszul készített finomabb butorokat teljesen új állapotba hoz, antik butorokat szakszertűen rendbe hoz, zongorát polituróz, továbbá állandóan raktáron tart finom berendezéseket, valamint konyha- és előszoba-butorokat. RÉTI JAKAB műasztalos BUDAPEST, IX., Lónyay-utca 25. szám.

AZ ANKER Élet-és Járadék-Biztosító Társaság. Magyarországi igazgatósága: Budapest, VI. ker., Erzsébet-tér 13. szám. Az 1907. évtől kezdve új, 1908-ban B) osztálékterve a felekre nézve nagyon kedvező biztosítási feltételek léptek — díjmentes nélkül — érvénybe. Társasági vagyon 174 millió korona, melyből Magyarországon 28.000.000 van elhelyezve. — Díjkönyvecskek kívánatra ingyen.

30 korona. Finom szövethől divatos férfiöltöny vagy felöltő mérték után remek szabás és finom kivitelben. Híres verseny-szabóság. Budapest, VII., Thököly (Csömör)-ut 3. I. em. Vidékre minták bérmentve.

Párisi világdíjállítás „Grand Prix” 1900. KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor. Dílatikus szer lovak, szarvasmarhák és juhok számára. Árak: 1 doboz 1 kor. 40 fillér, fél doboz 70 fillér. 50 év óta használatos a legjobb istállóban étvágytalanság és rossz emésztés esetében, tehéneknél a tej javítására és a tej gyarapítására. Valódi csak ezen védjeggyel: Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész, Budapest, VI. kerület, Király-utca 12. szám és VI. kerület, Andrássy-ut 23. szám.

Fogkefék rendkívüli jó minőségűek, nagy és olcsó választékban. A MÜLLER J. L.-féle Szalicil-szájviz és fogpor. használat a eltávolít minden faldalmat, biztosan megszünteti a fogak romlását és a kellemetlen szájbűzt. Egy üveg szájaviz 80 fillér, 1 korona 60 fillér, nagyobb üveg 3 korona 20 fillér és 6 korona. Müller J. L.-féle Szalicil-fogpor, szalicil-vizzel használva nemcsak hófehérré teszi a fogakat, hanem a már létező fogbetegségek továbbterjedését is meggátolja. Doboz 1 kor. 20 fill. és 2 korona 40 fillér. Müller J. L.-féle Szalicil-fogpép, darabja 70 fillér. Ugyanazon hatással bír, mint a fogpor. Minden fón: elősorolt készítmények orvosi utasítás után készülnek. Valódi tojás-olajsappan 30 fill., 3 drb 80 fillér, 1 tucatl 8 kor. MÜLLER J. L. és kir. udv. szállító illatszappan és piperesszappan-gyárműhely Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 2. szám.

Polgár Sándor m. kir. szabad nyert orvosi mű- és kószerecs BUDAPEST VII. Erzsébet-körtut 50. Legelőnyösebben bevezetendők orvosi sebészeti és betegápolási eszközök. Gummi árak, Suspensórium, Irrigátor-fookendők stb. legújabb találmánya csász. és kir. szabad. Polgár-féle sűrűkötők, has- és köldök kötők. — Valódi francia különlegesség (óvszerek) Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Postacímre tessék ügyelni. Utasítás ellen vódtve 1890. sz.

Telt kebel. Telt kebel két hónap alatt. Pilules Orientales (keleti pilulák) által, az egyedül- lenek által, melyek a mellét fel- lestik, szilárdít- lak, helyreállít- ják a mell me- nek grácló- aus teletéget kölcsönöz, anélkül, hogy az egészségnek ártanának. Garantálva arsenikum- mentes. — Orvosi kiválóságoktól ajánlva. Abszolút diszkrét. Egy doboz használati utasításá- iranko 4-6 korona előtérítés be- küldése vagy 6-75 korona után- vétel mellett. I. RATIÉ gyógyszerész PARIS. Raktárak: Bécs, R. Peerhofg gyógyszerész, Singer-strasse 15. Budapest, Török József gyégy.

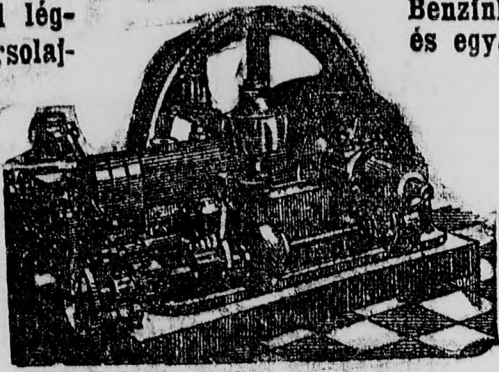
MAGYAR IPAR és ÁRUBANK

Részvénytársaság

Árnyosztálya Budapest, V., Váci-körút 12. Ajánlja:

a legjobb szerkezettől lég-szess-, benzin-, nyersolaj-motorokat és szívógáz telepeket Ipari célokra 2-300 HP-ig

Arjegyzéket és költségvetést készséggel küldünk. Teljes cséplőkészleteket, gazdasági gépeket, Arató és kévektógépeket a Kanada Frost and Wood Company gépgyárból. Továbbá szállít: jómínőségű, teljesen sav- és parafinmentes gép- és hengerolajokat mindenféle csélokra, merev (consistens) gépszirt, Poros és orosz szenet, darabos-, koczkar-, díó- és porszenet kocsi-rakományonként.

Benzinlokomobilokat cséplő és egyéb gazdasági gépek hajtására, valamint kötőrő-favágó lokomobilokat és benzinmozdonyokat.

Az 1846. évben alapított Flesch-féle borművek részv. társ. gyártmányait: szilbőr-sziljakat (croupon), géphajtó-, dynamo-, varró- és erőlevez-sziljakat. Az 1896. évben alapított Első Tisztítógyapot-gyár gyártmányait: szines és fehér fésült tisztítógyapotot fonalakban.

Megbízható képviselőket keresünk.

Ékszeresek, gyári áron angol rendszer

Ezüstneműek, egyházi szerek, órák, angol francia és China ezüst dísz tárgyak a legújabb szerint beszélhetők

Részletfizetésre Sárga János ékszergyárostól Kolozsvárt.

Képes nagy árjegyzék ingyen.

Most jelent meg. Most jelent meg.

Atanítónő

Falusi életkép 3 felvonásban.

Irta: Bródy Sándor

SINGER és WOLFNER kiadása Budapest, VI., Andrassy-ut 10

Ára 2.50 Ára 2.50

Kivándorlás tőlőstleges
Kereset mindenki részére a legújabb gyoraktógépeken való kötés-el. Árjegyzéket küld: **Első Magyar Kötőgépgyár** vezérképviseletje. Bpest, Hegedűs Sándor-u. 24. II/35 (szelőkötés: Kemény-utca) Minden háztartásban nélkülözhetetlen! Képviselek mindenütt keresetnek.

BAD GASTEIN

a cs. és kir. államvasutak állomása.

A legelőbb radioaktív forrás egész Európában, (49 cC) maximális hőfokkal, 1012 méternyire a tenger színe fölött, napszerű hegyvidéken, szentes helyen. Kötő határu idegbajoknál, (neurálgia) ischias, neurasthenia, paralysis, (apoplexia) tubus, továbbá köszvény, csusz, vese- és hólyagbajoknál, női bajoknál, valamint kimerülés és gyengeségi állapotokba. Kényelmes tartózkodás 60 szállodában és lakoházban. Fürdők minden házban. Idény: május 1-től szeptember 1-ig. Május, június és szeptemberben mérsékelt szoba árak. Bármilyen felvilágosítást szívesen ad a fürdőbiztosítgat. Program ingyen. Forrásvizszállítás Mattoni Henrik utján Bécsből.

SCHLOESING

Előlegű francziaországi, mezőgazdasági vegyész felgyelete alatt a marseilli Schloesing-ház 5 franczia gyárában készített és a világ legelső elméleti és gyakorlati szakértője által kitűnőnek elismert Bordói pora és Lecsapott kénporai biztos és olcsó védelmet nyújtanak. Leírás és árjegyzék mindenkinek díjmentesen. Egyedüli vezérképviselet a magyar birodalom területén **FRANKL ADOLF** banküzlete, Budapest, Eötvös-u. 19. (Eötvös-udvar, saját ház). — Telefon szám 25-40.

SCHLOESING permetezője, hál- és kézi kénporfújtatója (a világon a legjobb és legtükéletesebb) szintén nálunk rendelhető.

Stíriai Tobelbad

gyógyintézet Grác mellett. — Szezon május-október. 330 méter a tenger színe fölött. — Két vasúti állomás. Grácztól kocsin egy óra. — Posta- és táviró-állomás. Régóta ismert vastartalmu hőforrás. Acélforrás temp. 30° C. (23° R.) — 25° C. 20° R.) Enyhe éghajlat erős erdei levegővel, kiterjedt fenyőerdők. A kura ajánlata: Idegbajok: neurasthenia, ideggyengeség, hatgerinczbajok, hiszteria, görcsök, neuralgia stb. Nőibajok: Nagyon ajánlatos lábbadozóknak és gyöngye gyermekeknek. Gyógyító eszközök: gyógyító-, külön- és uszómedence, kádfürdő és forrásvíz, fenyő- és villamos fürdő, masszáz, hidropatikus kurák, napfürdők stb. Olcsó lakások, egyes szobák, valamint villák, fürdőszalon, nagyon jó vendéglő, kitűnő fürdőzene. Kimerítő prospektust ingyen és bérmentve küld a fürdőigondnokság. Med. Unv. Dr. Alexander Blumauer tulajdonos.

Most jelent meg! A cs. és kir. szab. Most jelent meg!
Kassa Odebergi Vasútszemélyszállítóvonalainak MENETRENDJE.
Rövid útmutatóval a tátrába. Érvényes 1908. máj. 1-től.
Ára 12 fillér. Singer és Wolfner kiadása, Bpest, VI., Andrassy-ut 10.

Siófokon eladó

a vasúti állomás mellett fekvő szálloda és vendéglő céljára szolgáló Koronához-cimzett emeletes sarok épület. Bővebb felvilágosítást nyújt: **Modi László, Szegszárdon.**

Saját gyártmányu vas-és rézbutorok

Rézagy — — — 45.- Ft
Vaságy matracczal 8.50 •
Gyermekegy — — 11.50 •
Sodronyágy-betét 3.50 •
Vas- és rézbutorok gyári árban. 28048

WEISZ LIPÓT
Király-utca 99. szám.
TELEFON 57-01.

Ajtók, Ablakok, vasredőnyök, használtak és újak, bármely méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. TELEFON 62-80.

BUTOR

Kiállítás.

A n. é. közönség érdekében áll, hogy a **Koronaherczeg-utca 2. sz. alatt** levő **Magyar Butoripar Társaság**

óriási választékú raktárát megtekintse, hol a legdivatosabb egyszerű minőségűtől a legfinomabb izlésű butorok u. m. **palisander, mahagoni, cseresznye madárjavor** stb. divatos fából **bámulatos olcsó árban** jótállás mellett árusítunk miről a n. é. vevőközönség meggyőződést szerezhet.

Varga Mihály és Társai
Magyar Butoripar Társaság.
IV., Koronaherczeg-utca 2. sz. Kigyó-tér sarok

Mindenütt kapható a legfinomabb **Weider tejszin és Zsolna csokoládé** Csokoládé dessert bonbonok. **Weider Ármin és Béla** csokoládé és cukorkagyár ZSOLNA.

Különösen kedvező Automobil alkalmi vételek.

18 HP Fiat kardanhajtóval, Modell 1907. uj.	60 HP Fiat hathengeres, automatikus indító-szerkezetű és automatikus pneumatikus szivattyúval, Modell 1907. másodm uj.
24 HP Fiat lánczhajtóval, Modell 1907. uj.	40 HP Fiat 2 karosseriával (kettős phaeton és limusine) kitűnő karban.
40 HP Fiat lánczhajtóval, Modell 1907. uj.	18/24 HP Fiat-motorsónak körülbelül 16 személynek hely
40 HP Fiat-teherkocsi, Modell 1907. uj, hordképesség 4-5 tonna.	

Az új kocsik a szokásos jótállással adatkak el. — Minden pótalkatrész a FIAT-kocsikhoz állandóan készletben.

Javítások gondosan és pontosan végeztenek. — Érdeklődők forduljanak megtekintés, próbakocsizás és közelebbi adatok végett:

Maximilian Bergmann
Budapest, Hotel-Royal.
FIAT - Automobilok
Bécs, I., Parkring 20.

Szabott gyári árak!

Mászajándéktárgyak minden árban.

Spitzer Miksa utóda

HOLCZER

m. kir. szab. ékezerész.

Nagy raktár: Gyémánt és brilliáns-butonok, gyűrűk, melltűk és más nemes kőárakból.

Saját gyártmány! Ékszer átalakítás. Jutányos árak.

Budapest, IV., Károly-körút 22. RÖSEP Házár.
Gyár: VII., Király-utca 15.

Leikiismeretes kiszolgálás!

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges peit betűkből 4 fillérral, kompakt betűkből szedve 6 fillérral fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges peit betűkből 4 fillérral, kompakt betűkből szedve 6 fillérral fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V. Sálvány-utca 6/C. 284

Vadászfégyverek
gyűjtemény, részben örökségből származó egyenként és poton aron eladó. Közöttük Toplewer-kulcsu Lancaster 20 forint. Előfelfűző lakatszerkezeti, modern Hammerles 35 forint. Creuer-záru, Bücksflinte 40 forint. Schnelleres Mannlicher Drilling, valódi Krupp acélsővekekkel 65 forint. Winchester 35 frt. Néhány jobb revolver, mint Brauning Welodogghamerles, ugyanitt egy Örszénykepezőgép, egy perzsa-szőnyeg és egy motorke-rekár nagyon olcsón azonnal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám. Radónál. 49082

Gépészeket
cséplés idejére nagyszintén gazdaszítéket és az összes gazdasági személyzetet, szakértelem és józanágá-ért teljes felelősséget vállalok a hely adó urak részére teljesen költség és díjmentesen ajánl Krakauer Armin Budapest, Nagyme-ző-u. 25. Telefon 94-67.

Egy
lyukas billiard, karambol-betéttel olcsón eladó. Lipka vendéglős, Bta.

Májusi
friss csemege juhturót szál-lít 5 kgos bödönökben, 6 koronáért Hegyi téglasajt kilója 1.60 korona. Hegyi juhturógyár, Nagyszabos. (Gömbör m.) Helyi képviselők kerestetnek. 28508

Eladó urilak.
Budapesthez 1 és fél, vas-uti állomáshoz negyedóra-nyira fekvő 3 és fél holdas igen csinos békesség, 8 szobás kényelmes urilakkal melléképületekkel, fél hold szőlővel, gyümölcsös és konyhakerttel eladó. A kertben kitűnő Artézi víz. Cím a kiadóhivatalban. 28488

!!! Olcsó kölcsönök !!!
Tisztviselőkölcson
6-6 1/2%-ra, 15-35 évre, kezesek és életbiztosítás nélkül is. Életbiztosítótól való elutasítás nem akadály. Előzetes költség nincs! Díjazás utólagos!
Felzálogkölcson 4-4 1/2%-ra, 4-62-5-05% annuitás mel-lett. Másodhelyre 6 1/2%-ra.
Óvadékokra az érték 75%-ig. Katonatiszteltnak hadnagy-tól kezdve előnyös feltéte-lekkel. Tarcshíttel, Váltó-kölcson gyorsan és elő-nyösen folyósítunk. Ingat-lanok erdők. bányák adás-vétele Osztyársorsjegyek hivatalos áron. Mindenféle bankügylet lebonyolítását elvállaljuk!! Minden fel-világosítás díjtalan!! Kép-viselők alkalmaztatnak!
Kún és Társa bankbizo-mányi és kereskedelmi iroda. Budapest, VI., Ebt-vös-utca 2. Király-utca sarak. Telefon: 105-34. Válaszbélyeg. 28429

ELEKTRO-MOTOROK
minden nagyságban, ál-landó nagy raktár
Laub Lipót,
BUDAPEST,
Liszt Ferenc-tér 17. sz.

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra (egyesítgyakból is) Kolosvárra, Budapestre ugyszintén Államszám-veletani államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít. Jogi szeminarium, Budapest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt Rózsa-utca 44.) 27808

Polgári, gimnáziumi,
kereskedelmi, reál, mai gánvizsgálatra, gimnáziumi különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is.) Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyegét kérék. 27808

Kárpitos nyergesek
részére mindenemű kel-lékek képes nagy árjegyzé-két kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszomány-gyár Részvénytárs. Nagy-mező-utca E. 46. 27903 E.

Bolthelyiség
és lakások: 3 szobás azonnalra kiadó. Garai-tér 14. és József-körút 66.

Rekedtseg
biztos és kellemes orvos-sága a Réthy-féle csukorka 60 fillérré mindenütt kap-ható: cs.

Parketagyár
Gyönyörűn ajánlja gyárt-mányait. 27733

Zalogcédulákat
veszek. Elzálogosított, brilliansokat, gyöngyö-keket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kivál-tok és teljes értéket ki-fizetem.
Singer Jakab
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. szám.
Izabella-utca sarkán

Zalogcédulákat,
brilliansokat, ékszereket, aranyat, ezüstöt, platínát legmagasabb árrban veszek. Brilliansokért többet fize-tek, mint amennyiért vették. SCHILLER ISIDOR, Sip-utca 8. 27133

Magánkutató iroda
Rákóczi-ut 75. Kényes meg-biztatásokat, megfigyelése-ket, nyomozásokat elvállal ugy magán, mint családi ügyekben Kossa-Magyar Géza. Telefon 67-47. 27750

Kolozsvári
Jogtudományi és állam-tudományi szigorla-tokra, államvizsgákra és alapvizsgákra igen alaposan és lelkiismer-tesen készítünk elő a legrövidebb idő alatt kiprobált módszerünk-kel, igen szerény díja-zásért. A vizsga siké-rét biztosítja 6 év óta fennálló és kiváló eredményeket produ-káló intézetünk. Váltó-jogból speciális tanfolyam melyre kor-látolt számban ve-szünk fel hallgatókat. Csakis utólagos vizsga sikere utáni igen osee-kely díjazással. Levél-beli érdeklődésekre ki-merítően válaszol Dr. Erős Vilmos, Kolozs-vár, Magyar-u. 2.

Magánnyomozó
örv. bejegyzett cég el-vállal bizalmi, házassági örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutató-sokat, személyek, laká-sok üzletek feltűnés nél-küli megfigyelését s el-tűnt egyének és névte-len levelek iróinak ki-nyomozását, bel és kü-földön. Barna Libor Já-nos, Budapest, Rákóczi-ut 6. L. 15. Telefon 108-52. 28587

Előkészítő tanfolyam
éplő, kőműves, kőfaragó és ácsmesteri vizsgához. Si-ker biztosítva.

BUDAPEST,
VII. ker., Baross-ter 17. sz.
VAGI JOZSEF
műépítész, igazgató

Veresáfonyabefőtli
BARTA-féle, 6 kilós postakosárúveg G.-korona FELKAI KON-ZERVGYÁR Felka, Sze-pesm. 30972

Csunya kezeket
3 nap alatt báronysimává és hófehérré teszi a Kerpel kezimozító, üvege 90 fill. 4 üveget bérmentve küld Kerpel gyógyszer. Bpest, Lipót-körút 28. 27947

Tisztviselők
1000 frt. lefizetésével, lak-bérelt törleszhető családi házat kaphatnak. Bővebbi Szilfa-utca 4. Hadapród-utczánál.

Urasági butorokat, szőnyegeket, csillárokat
és legteljesebb berendezé-seket (gyárakat és szle-tekert is) veszek és eladok.

Nagy Zsigmond
VI., Lázár-utca 3.
(a Váci-körút mellett).

Gyönyörű választék a leg-finomabb modern és stilszerű matt és fényezett mahagoni phsander vagy masajtja háló, ebédő, ari szoba és szalonbutorokban. Rézhálószobák, bergarnitür-ák és kárpitosfélékben Perzsa, smyrna és más sző-nyegeken és függönyökben, modern bronzcsillárookban gáz, villamos stb.-hez. 28597

PENZ

kölcsön sorsjegyekre, értékpapírokra és vidéki lakpvi részvényekre.
Frészebet sorsjegyre 6.50 K
Jószív " 7.50 "
Mag. v. t. " 22. "
Bazilika " 16. "
Olasz v. t. " 30. "
Husz. v. t. " 40. "
Haza! " 60. "
Göny Jelzalog " 220. "
stb. stb.

A kölcsön 2 koronánál kez-dődő apró részletekben tör-lesthető. Ha sorsjegyet már zárolban vannak, ugy a le-teljesen beállított állapotban a kölcsön a fenti sorsjegyre tolemlélük. Azonnali előzetes és legelőször kamattal.

BEIFELD BANKHAZ
BUDAPEST, Károly-körút 1.
Alapították 1874-ben

„Stenográfia“
Országos Gabelsberger gyorsíró és gépiróiskola
Váci-körút 33.

Díjtalan gépirásoktatás. Havonta új gyorsírási, gép-írási és kereskedelmi szak-tanfolyam. Kedvezményos nyári kurzusok. Okleveles tanárok.

Beiratkozás naponta.
Váci-körút 33.

Szülő-tulajdonosok
„Peronospin“
mely már 7 év óta hasz-nálatban van. Hatásban sokkal jobb és olcsóbb permelezesnél, mint a kakkó. Egy csomag 1 hektó vízre 60 fillér. 10 csomag rendelésnél bér-mentve küldi Demeter M. gyógyszerész Szászváros.

Modern urasági butorok
alkalmi vétele és eladása

háló-, ebédő-, szalon-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, teri-tek, csillárok, vas- és réz-butorokban.

GROSZ SANDOR és társa
Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca
Telefon 14-09.

Szepességi csemegék
BARTA-féle veresáfonya befőtli, máne-, sza-necza-, csipkebogyózt, gomba- és húskeze-veket, pastetomokat stb. a FELKAI KON-ZERVGYÁR Felka, Sze-pesmege. Kerjén ár-jegyzéket.

15 öltöny
vagy felöltő
Krausz F. és Tsa
uri szabómester
Budapest, Rákóczi-ut 69.
vidékes miniatúr mértékű stíl utastűrésű bérmentve. Helyben szabásukat miniatúr ház-boz küldjük.

Polgári árák!
Pontos kiszolgálás!!
Kitűnő szabás!

Vidékre mintáit küldök, nagyobb rendelésnél sze-mélyesen elmegyek.
Zeliszka János
angol uri szabóterme
BUDAPEST,
Andrássy-ut 56. I. em.

Állandó választék a leg-aktívabb angol és bel-töldi szövetelekből. -

Keményítő czukor Szirup-dextrin-

Tápióka és szágó-gyárakat, Uhland legújabb bevált módszere szerinti **olcsó telepeket,** nagyszerű gyárakat beren-dez a különleges vállalat keményítő gyárak felállítá-sára és atalakítására
W. H. UHLAND
G. m. b. H. LEIPZIG-G.
Kivitel minden llamba. -
Prospektus ingyen 28041

BUTOROK
háló-, ebédő-, szalonbe-rendezések, továbbá ur-izsoba, tróda berendezések fő- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol bergarnitür-ák eladása és vétele.

Wechsler Károlyné
VII., Király-utca 23. szám
I. emelet 268
Károly-utca sark.

BUTOR
árverésről, finom és egy szerű butor, hálószobák és garson szobák Szalon bór-fotellek, gyönyörű tükör, diván, borszék, íróasztal, porzasszőnyeg és egyes darabok; Földes B. VII., Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban.

Fenyőborovicska
(Juniperus) BARTA-féle, 3 liter K 7.50, 4 liter K 9.- bérmentve. FELKAI KONZERVGYAR Felka, Szepesm 26973

Pénzkölcsönt
4, 4 1/2 és 5% alapon föld-birtokra, jövedelmező, fő-városi, vidéki, városi és Budapest környéken levő bérházakra I., II., III. he-lyen 5-70 évig törlesz-hető. Személyhiitel tisztvi-selőknak gyorsan eszkö-zőtetik.
HOFFMANN JAKAB
bankbizományi iroda, Bu-dapest, Teréz-körút 11a.

Ugorkát,
kalarábét, cukorbor-sót, zöldbabot, új burgonyát, spenótot, gombát és hónapos retket vegyesen: 3.50 koronáért szállítja
gyümölcskivitel Csongrádról.

Korai
főzelékek, cukor-borsó, zöldbab, ugor-ka spenót, tejesa-láta, hónapos retok, zöldhagymacsák új bu gonya, vegyesen postakosaranként 8 koronáért szállítja
Szabó, Csongrád,

Onnek övni kell a feleségét!
Minden család részére leg-fontosabb illusztrált könyv a tulbó gyermekáldás ellen, melynek eredményét a há-baitatok ezrel igazolják, diszkreten küldöm 90 fillér magyar levélbélyegért. Fra-Anna Kaupa, Berlin, 247. Lindenstr. 50.

Ajtók és ablakok
régii és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvas rácsokat, kertkerítések, keramittlapok, Köhlhoimi lapok olcsón kaphatók
Kelemen Mór,
épület-bontós vállalkozónál Budapest, Nádor-u. 72-74
Híók Üzlet Sziget-ut 5.

Sodronykerítéseket
bámulatos olcsón készít
Heizer és Társa
cég
Budapest,
VIII., Népszínház-u. 1-3

30 forint.
Varrógépek
egy új valódi esz-ádi Singer varró-gép százezer-nyolc évi állá-lással osakia
SINGER A.
műgépészeti Budapest, fő-üzlet Akáca-utca 56. Minden-nemű varrógépek javítását legjutányosabb árrban elvállalom. Árjegyzék ingyen.

BUTOROK
Dízel felszerés mint olcsón ki-árusítottak
VII. ker., DOB-U. 22.

A legelőnyösebb részletfizetésre
zongorát,
pianinót,
czím balmot,
hegedűt
kézpénzbeni áron a leg-újabb rendszerű
bank hitel
utján bizárolng csak
Reményi nagy magyar hang-szerlelőpén.
Prospektus és árjegyzék in-gyen.
Budapest, Király-u. 58. szám.